

Jak na závěrečnou práci

Citování v závěrečných pracích

S příklady citací dle normy ČSN ISO690:2022 dle výkladu vydaného společností Citace.com v r. 2023

Lucie Šajmanov, Beáta Soperová

Webinář pro diplomanty

4. 11. 2025

Prostředí ZOOM

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Library of Technology

zoom
Workplace

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Library of Technology

Národní centrum
pro informační podporu výzkumu,
vývoje a inovací

Jak na závěrečnou práci

Citování v závěrečných pracích

S příklady citací dle normy ČSN ISO690:2022 dle výkladu vydaného společností Citace.com v r. 2023

Beáta Soperová, Lucie Šajmanov

Webinář pro diplomanty

Listopad 2025, Národní technická knihovna

Projekt Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací s identifikačním kódem MS2101 je realizován za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Jméno uživatele

 Audio

 Video

 1 Participants

 Chat

 React

 Share

 Host tools

 More

 End

Jméno uživatele's Zoom Meeting

 Everyone

 New chat

Who can see your messages?

Message everyone

Kde studujete?

Jaký je váš stupeň studia?

Jaké máte oborové zaměření?

Proč a co citovat?

Plagiátorství, prohřešky proti etice

Přímá citace – parafráze – citace – bibliografický záznam

Citační metody a styly

Citační manažery, generátory citací

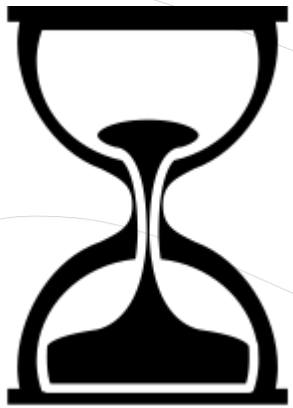
Příklady citací různých typů informačních zdrojů

Dilemata a špeky

Kde hledat pomoc

1. Citace a prohřešky

Závěrečná práce a citování

Název

Obsah

Úvod

Hlavní část

- Část teoretická
- Část praktická

Závěr

Seznam zdrojů

Přílohy

- Práce není jen sbírka informací „odjinud“
- Převzaté informace by měly být propojeny vaší vlastní myšlenkou a logicky na sebe navazovat

„Stand on the shoulders of giants“ – ale nezapomeňte je řádně citovat.

Proč se vůbec cituje?

Odlišit vlastní myšlenky a přínos od myšlenek a práce jiných lidí (informační etika - plagiátorství, autorský zákon).

Doložit původ informace – **musí jít dohledat.**

Podpořit naši argumentaci (tzv. argumentace autoritou).

Seznam literatury odráží, jak důkladný průzkum jste provedli.

Dobře ocitované zdroje dokazují vaši **profesionálně odvedenou práci.**

Německem obchází lovec plagiátorů, děsí politiky i akademiky

KOTOUČOVÁ, Zitta. Německem obchází lovec plagiátorů, děsí politiky i akademiky. Online. *iDNES*. 2021-09-18T15:42. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/stefan-weber-medialni-analytik-annalena-baerbockova-nemecko-rakousko-politici-plagiatorstvi-kanclerk.A210914_122452_zahranicni_dtt. [paywall]. [cit. 2023-07-25].

Plagiátorství, prohřešky proti etice

Při citování v závěrečné (a jiné odborné) práci

- Necitování děl, která jsou v práci použita (plagiátorství)
- Nepřesné či neúplné citace
- Citace vytržené z kontextu
- Citování děl, která nejsou v práci použita

Obecně

- Připsání podílu na práci (autorství) osobám, které se na práci skutečně nepodílely
- Nepřiznání podílu na práci dalším osobám
- Zadání práce k vypracování někomu jinému
- Manipulace s daty apod.

JKK [šifra Jakuba KOTALÍKA]. Online. Ministryně Malá opisovala i v práci o chovu králíků, ukázaly analýzy. *iDnes*. 2018-07-03. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tatana-mala-ministryne-spravedlnosti-diplomka-diplomova-prace-univerzita-kralici-plagiat-opisovani.A180703_140015_domaci_jkk. [cit. 2022-02-17].

Plagiátorství je vážný přestupek a obvykle se na něj přijde!

Co necitovat?

Existují věci, na které odkazovat nemusíme:

- **obecně známá fakta;**
- **informace, u nichž lze očekávat, že je cílová skupina zná (základní znalosti daného oboru).**

Příklad:

Mt. Everest je nejvyšší hora na světě a měří 8848 m.

Nejnovější měření prokázala, že Mt. Everest roste a jeho současná výška nyní činí 8849 m (Batchelor, 2020).

Přímá citace vs. nepřímá citace

Přímá citace (citát)

- Doslovný přepis cizího textu
- Začátek a konec jasně odlišen uvozovkami, případně kurzívou nebo samostatným odstavcem (záleží na požadavcích)
- Použijeme u kratšího textu nebo u textu, kde je důležité jeho přesné znění
- Musíme odkázat na zdroj

Vermikompostování je jedna z „*metod zpracování odpadů v hodnotný materiál použitelný pro zlepšení půdních vlastností*“ (Kalina, 2016, s. 58).

Nepřímá citace (parafráze)

- Shrnutí cizího textu nebo myšlenky vlastními slovy; text můžeme přeformulovat, ale nesmíme měnit význam
- Nutné oddělit od vlastního textu, musí být zřejmé, kde končí cizí myšlenka a začíná vaše
- Parafrázujeme delší text; text, kde není důležité původní znění, nebo je hůře srozumitelný/zastaralý
- Musíme odkázat na zdroj

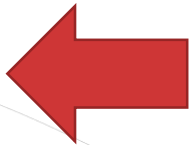
Odpady se mohou zpracovávat několika metodami. Jednou z nich je vermikompostování, kdy odpad po zpracování může velmi dobře sloužit k zlepšení půdních vlastností. (Kalina, 2016, s. 58)

Citace a bibliografický záznam

Citace označuje citát/parafrázi textu z jiného zdroje a odkazuje na seznam zdrojů.

„Mám určitě pravdu, hluboce jsem se nad vším zamyslela a je to jasné, roboti zaberou naše byty.“ (Tvrdá, 2015, s. 150)

Bibliografický záznam/bibliografická citace jednoznačně identifikuje dokument (uvádí se v seznamu použité literatury).

TVRDÁ, Pavlína, 2015. *Roboti zaberou naše byty a chleba si pomažou Appetity*. Praha: Karolinum. ISBN 978-40-7328-068-2.

Anatomie bibliografického záznamu

Povinné údaje – mírně se liší dle typu dokumentu*

JMÉNO tvůrce/tvůrců (uvádět až 5 tvůrců, ostatní et al.)

Název (knihy, kapitoly + knihy, článku + časopisu, webové stránky + webu)

Médium, typ nosiče, formát – u netištěných dokumentů

(Online; MP3; Online, video; Audiokniha, MP3; Film, videokazeta; ...)

Vydání/verze (pokud nejde o první vydání; ve stejném znění jako v citovaném dokumentu)

Nakladatelské údaje (místo: vydavatel, rok)

Název edice (pokud je)

Identifikátor (ISBN, ISSN, DOI)

Dostupnost, přístup nebo umístění informací - u el. zdrojů (DOI, HANDLE, URN formou odkazu)

Datum citování - u el. zdrojů [citováno RRRR-MM-DD]

Kniha

MUSIL, Dalibor et al., 2016. *Ultrazvukové vyšetření žil dolních končetin*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada. 168 s. ISBN 978-80-247-5597-7.

Článek online

CONLON, Ronan; SAHEB, Hady a AHMED, Iqbal Ike K. Glaucoma treatment trends: a review. Online. *Canadian Journal of Ophthalmology*. 2017, vol. 52, no. 1, s. 114–124. ISSN 17153360. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jcjo.2016.07.013>. [cit. 2023-07-25].

*podrobněji s. 25 a dále u konkrétních příkladů a vzorů pro jednotlivé typy dokumentů dle výkladu normy ČSN ISO 690:2022 z dílny CitaceCom (2023)

Citační styl ČSN ISO 690:2022

- Nové vydání platné od prosince 2022
- Spíše kosmetické změny, principy citování stejné
- Příručky fakult/vydavatelů stále vznikají
- Citační manažery postupně aktualizovány
- Norma umožňuje různé způsoby zápisu
- Výklady a příklady jednotlivých institucí se liší
- **Citace.com**
 - Výklad s příklady – vytvořen odborníky (NK, MUNI, ČZU, ČVUT, VUT, UTB) pod vedením Citace.com
 - Citační styl pro citační manažer CitacePro
- **Technická univerzita Liberec (TUL)**
 - Citační styl pro Zotero
 - Podrobný výklad s příklady
- **VŠE, ZČU** – příklady citací různých druhů dokumentů

Citační styl ČSN ISO 690:2022

- Nové vydání platné od prosince 2022
- Spíše kosmetické změny, principy citování stejné
- Příručky fakult/vydavatelů stále vznikají
- Citační manažery postupně aktualizovány
- Norma umožňuje různé způsoby zápisu
- Výklady a příklady jednotlivých institucí se liší
- **Citace.com**
 - Výklad s příklady – vytvořen odborníky (NK, MUNI, ČZU, ČVUT, VUT, UTB) pod vedením Citace.com
 - Citační styl pro citační manažer CitacePro
- **Technická univerzita Liberec (TUL)**
 - Citační styl pro Zotero
 - Podrobný výklad s příklady
- **VŠE, ZČU** – příklady citací různých druhů dokumentů

Hlavní změny v ISO 690:2022 oproti 2011 (většina výkladů)

- **Druh dokumentu uváděn bez hranatých závorek** (Online., Pdf., CD., ...)
- **Datum citace za odkazem**
 - [cit. RRRR-MM-DD]
 - [vid RRRR-MM-DD]
- **Povinné používání trvalých identifikátorů ve formě odkazů** (DOI, ISSN, ISBN...)
- **U seriálových publikací**
 - zkratky roč./vol. a č./no. v jazyce citovaného dokumentu
 - zkratka s./p. v jazyce práce
 - není možný zápis ve tvaru 6(3), 25-45
- **V případě 5 a méně autorů uvádět všechny**

2. Metody, styly a manažery

- **Citační styl/norma:** stanovuje požadavky na **pořadí údajů v bibliografickém záznamu** a **jaké údaje** je třeba uvést.
 - APA
 - MLA
 - ČSN ISO 690
 - ...
- **Metoda/systém citování:** určuje způsob **označení citace v textu a odkazu na bibliografický záznam**.
 - (autor, datum) – *Harvardský systém/metoda*
 - poznámky pod čarou
 - [číselný odkaz] – *metoda Vancouver*

- **APA (American Psychological Association)**

- Banks, I. (1993). *The crow road*. Abacus.

- **Chicago**

- Banks, Iain. 1993. *The Crow Road*. London: Abacus.

- **ČSN ISO 690:2022**

- BANKS, Iain, 1993. *The crow road*. London: Abacus. ISBN 978-0-349-10323-5.
- BANKS, Iain. *The crow road*. London: Abacus, 1993. ISBN 978-0-349-10323-5.

- **IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers)**

- I. Banks, *The crow road*. London: Abacus, 1993.

- **MLA (Modern Language Association)**

- Banks, Iain. *The Crow Road*. Abacus, 1993

- **Citační styl/norma:** stanovuje požadavky na pořadí údajů v bibliografickém záznamu a **jaké údaje** je třeba uvést.
 - APA
 - MLA
 - ČSN ISO 690
 - ...
- **Metoda/systém citování:** určuje způsob **označení citace v textu a odkazu na bibliografický záznam.**
 - (autor, datum) – *Harvardský* systém/metoda
 - poznámky pod čarou
 - [číselný odkaz] – metoda *Vancouver*

Metoda (autor, datum) – Harvardský systém

- Nejrozšířenější metoda
- V textu – za doslovnou citací/parafrází závorka s příjmením autora a rokem (případně číslem/rozsahem stran).
- Seznam použité literatury:
 - Řazen dle abecedy
 - Nečíslován (odrážky být mohou)
 - Rok hned za jmény autorů

(Novák, 2015, s. 65)

NOVÁK, Jan, 2015. *Cestování časem*. Praha: Karolinum. ISBN.

Metoda (autor, datum) – Harvardský systém

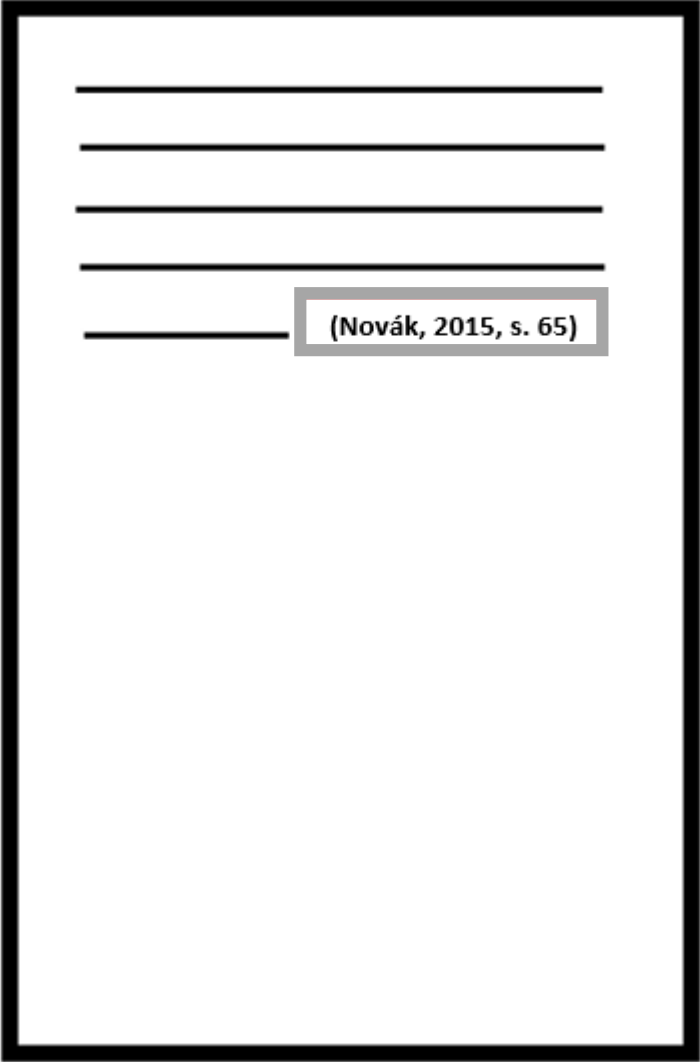
- Nejrozšířenější metoda
- **V textu** – za doslovnou citací/parafrází **závorka s příjmením autora a rokem** (případně číslem/rozsahem stran).
- Seznam použité literatury:
 - Řazen dle abecedy
 - Nečíslován (odrážky být mohou)
 - Rok hned za jmény autorů

(Novák, 2015, s. 65)

NOVÁK, Jan, 2015. *Cestování časem*. Praha: Karolinum. ISBN.

Metoda (autor, datum) – Harvardský systém

- Nejrozšířenější metoda
- V textu – za doslovnou citací/parafrází závorka s příjmením autora a rokem (případně číslem/rozsahem stran).
- **Seznam použité literatury:**
 - Řazen dle abecedy
 - Nečíslován (odrážky být mohou)
 - Rok hned za jmény autorů

The diagram shows a rectangular box representing a text block. Inside, there are five horizontal lines. The fourth line from the top has a small rectangular box attached to its right end, containing the text "(Novák, 2015, s. 65)".

(Novák, 2015, s. 65)

NOVÁK, Jan, 2015. *Cestování časem*. Praha: Karolinum. ISBN.

Metoda (autor, datum), styl ČSN ISO 690:2022

Příklad parafráze:

Tvrdá (2015, s. 20) ve své knize tvrdí, že roboti jednou určitě ovládnou zemi a předkládá pro to množství důkazů, které si vycucala z prstu. Drtivá většina vědců, kteří jsou chytřejší než ona a mají prokazatelné vzdělání nejen v oblasti robotiky, však tuto možnost zcela vylučuje (Hawking, 2015).

Příklad přímé citace:

Ve své nejnovější publikaci však Tvrdá (2016, s. 150) stále vehementně tvrdí:

„I když to zní neuvěřitelně, je jasné, že roboti jednoho dne zaberou naše byty.“

Seznam zdrojů (bibliografické citace):

HAWKING, Stephen, 2015. *Někteří lidé by prostě neměli publikovat*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 944-10-7728-128-2.

TVRDÁ, Pavlína, 2015. *Roboti zaberou naše byty a chleba si pomažou apetity*. Praha: Karolinum. ISBN 978-40-7328-068-2.

TVRDÁ, Pavlína, 2016. *Já jsem to říkala*. Praha: Karolinum. ISBN 918-30-7328-078-1.

Metoda (autor, datum), styl ČSN ISO 690:2022

Příklad parafráze:

Tvrdá (2015, s. 20) ve své knize tvrdí, že roboti jednou určitě ovládnou zemi a předkládá pro to množství důkazů, které si vycucala z prstu. Drtivá většina vědců, kteří jsou chytřejší než ona a mají prokazatelné vzdělání nejen v oblasti robotiky, však tuto možnost zcela vylučuje (Hawking, 2015).

Příklad přímé citace:

Ve své nejnovější publikaci však Tvrdá (2016, s. 150) stále vehementně tvrdí:

„I když to zní neuvěřitelně, je jasné, že roboti jednoho dne zaberou naše byty.“

Seznam zdrojů (bibliografické citace):

HAWKING, Stephen, 2015. *Někteří lidé by prostě neměli publikovat*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 944-10-7728-128-2.

TVRDÁ, Pavlína, 2015. *Roboti zaberou naše byty a chleba si pomažou apetity*. Praha: Karolinum. ISBN 978-40-7328-068-2.

TVRDÁ, Pavlína, 2016. *Já jsem to říkala*. Praha: Karolinum. ISBN 918-30-7328-078-1.

Pozor na plodné autory! Jak na citace více děl stejného autora, vydané ve stejném roce:

Text práce:

Takřka dva roky po vynálezu CRISPR metody úpravy genomu její autorka Jennifer Doudna upozornila na důležitost otevřené veřejné diskuse ohledně etických dopadů biologického výzkumu (2015b, s. 471).

[...]

Doudna (2015a, s.1) rozlišuje pět důležitých kroků budoucí genetické úpravy embryí.

Seznam použité literatury/zdrojů (bibliografické citace):

DOUDNA, Jennifer, 2015a. Embryo editing needs scrutiny. *Nature*, no. 528(7581), s. 1.

DOUDNA, Jennifer, 2015b. My whirlwind year with CRISPR. *Nature*, no. 528(7583), s. 469-471.

Pozor na plodné autory! Jak na citace více děl stejného autora, vydané ve stejném roce:

Text práce:

Takřka dva roky po vynálezu CRISPR metody úpravy genomu její autorka Jennifer Doudna upozornila na důležitost otevřené veřejné diskuse ohledně etických dopadů biologického výzkumu (2015b, s. 471).

[...]

Doudna (2015a, s.1) rozlišuje pět důležitých kroků budoucí genetické úpravy embryí.

Seznam použité literatury/zdrojů (bibliografické citace):

DOUDNA, Jennifer, 2015a. Embryo editing needs scrutiny. *Nature*, no. 528(7581), s. 1.

DOUDNA, Jennifer, 2015b. My whirlwind year with CRISPR. *Nature*, no. 528(7583), s. 469-471.

Pozor na plodné autory! – Citace více děl stejného autora, vydané ve stejném roce

Text práce:

Takřka dva roky po vynálezu CRISPR metody úpravy genomu její autorka Jennifer Doudna upozornila na důležitost otevřené veřejné diskuse ohledně etických dopadů biologického výzkumu (2015b, s. 471).

[...]

Doudna (2015a, s.1) rozlišuje pět důležitých kroků budoucí genetické úpravy embryí.

Seznam použité literatury/zdrojů (bibliografické citace):

DOUDNA, Jennifer, 2015a. Embryo editing needs scrutiny. *Nature*, no. 528(7581), s. 1.

DOUDNA, Jennifer, 2015b. My whirlwind year with CRISPR. *Nature*, no. 528(7583), s. 469-471.

Metoda poznámek pod čarou

- Zejména v humanitních oborech
- **V textu** – za doslovnou citací/parafrází **číslo citace**, každé číslo je **unikátní**
- **Pod čarou** – **krácený** (PŘÍJMENÍ, *Název*, rok, č. str.) nebo **plný** bibliografický záznam
- **Seznam použité literatury**
 - Jen u zkráceného zápisu
 - Řazen dle abecedy

3

4

5

³ NOVÁK, *Cestování časem*, 2015, s. 65.

⁴ Tamtéž, s.80.

⁵ TVRDÁ, *Veledílo*, 2020, s.10.

NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN
TVRDÁ, Pavlína. *Veledílo*. Ostrava: Halda, 2020.

Metoda poznámek pod čarou

- Zejména v humanitních oborech
- **V textu** – za doslovnou citací/parafrází **číslo citace**, každé číslo je **unikátní**
- **Pod čarou** – **krácený** (PŘÍJMENÍ, *Název*, rok, č. str.) nebo **plný** bibliografický záznam
- **Seznam použité literatury**
 - Jen u zkráceného zápisu
 - Řazen dle abecedy

3

4

5

³ NOVÁK, *Cestování časem*, 2015, s. 65.

⁴ Tamtéž, s.80.

⁵ TVRDÁ, *Veledílo*, 2020, s.10.

NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN
TVRDÁ, Pavlína. *Veledílo*. Ostrava: Halda, 2020.

Metoda poznámek pod čarou

- Zejména v humanitních oborech
- **V textu** – za doslovnou citací/parafrází **číslo citace**, každé číslo je **unikátní**
- **Pod čarou** – **krácený** (PŘÍJMENÍ, *Název*, rok, č. str.) nebo **plný** bibliografický záznam
- **Seznam použité literatury**
 - Jen u zkráceného zápisu
 - Řazen dle abecedy

³ NOVÁK, *Cestování časem*, 2015, s. 65.

⁴ Tamtéž, s.80.

⁵ TVRDÁ, *Veledílo*, 2020, s.10.

NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN
TVRDÁ, Pavlína. *Veledílo*. Ostrava: Halda, 2020.

Metoda poznámek pod čarou

Diagram illustrating the placement of footnotes (poznámek pod čarou) in a document. The page shows several horizontal lines representing text. Three small boxes with numbers 3, 4, and 5 are placed at the end of different lines, indicating the location of the footnotes. A larger box at the bottom left contains the corresponding footnote text for each number.

³ NOVÁK, *Cestování časem*, 2015, s. 65.
⁴ Tamtéž, s.80.
⁵ TVRDÁ, *Veledílo*, 2020, s.10.

- Zejména v humanitních oborech
- **V textu** – za doslovnou citací/parafrází **číslo citace**, každé číslo je **unikátní**
- **Pod čarou** – **krácený** (PŘÍJMENÍ, *Název*, rok, č. str.) nebo **plný** bibliografický záznam
- **Seznam použité literatury**
 - Jen u zkráceného zápisu
 - Řazen dle abecedy

NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN
TVRDÁ, Pavlína. *Veledílo*. Ostrava: Halda, 2020.

Metoda [číselný odkaz] – metoda Vancouver

- Především v přírodních a technických vědách
- V textu – za doslovnou citací/parafrází **číslo vázané ke konkrétnímu dokumentu**
- Stejná citace vždy stejné číslo, v elektronické podobě často propojeno odkazem
- **Seznam použité literatury**
 - Řazen dle použití dokumentů v textu

[2] KOVÁŘ, Tomáš. *Zajímavý nadpis*. Praha: Odeon, 2015. ISBN.

...

[50] ČERNÝ, Petr. *Strhující story*. Praha: Odeon, 2000. ISBN.

[51] NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN.

Metoda [číselný odkaz] – metoda Vancouver

- Především v přírodních a technických vědách
- **V textu** – za doslovnou citací/parafrází **číslo vázané ke konkrétnímu dokumentu**
- Stejná citace vždy stejné číslo, v elektronické podobě často propojeno odkazem
- **Seznam použité literatury**
 - Řazen dle použití dokumentů v textu

[50]

[51]

[2]

[2] KOVÁŘ, Tomáš. *Zajímavý nadpis*. Praha: Odeon, 2015. ISBN.

...

[50] ČERNÝ, Petr. *Strhující story*. Praha: Odeon, 2000. ISBN.

[51] NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN.

Metoda [číselný odkaz] – metoda Vancouver

- Především v přírodních a technických vědách
- V textu – za doslovnou citací/parafrází **číslo vázané ke konkrétnímu dokumentu**
- Stejná citace vždy stejné číslo, v elektronické podobě často propojeno odkazem
- **Seznam použité literatury**
 - Řazen dle použití dokumentů v textu

[2] KOVÁŘ, Tomáš. *Zajímavý nadpis*. Praha: Odeon, 2015. ISBN.

...

[50] ČERNÝ, Petr. *Strhující story*. Praha: Odeon, 2000. ISBN.

[51] NOVÁK, Jan. *Cestování časem*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN.

Metoda [číselný odkaz] – metoda Vancouver

- Uvádění čísel stránek

[50, s. 6] ✓

VS

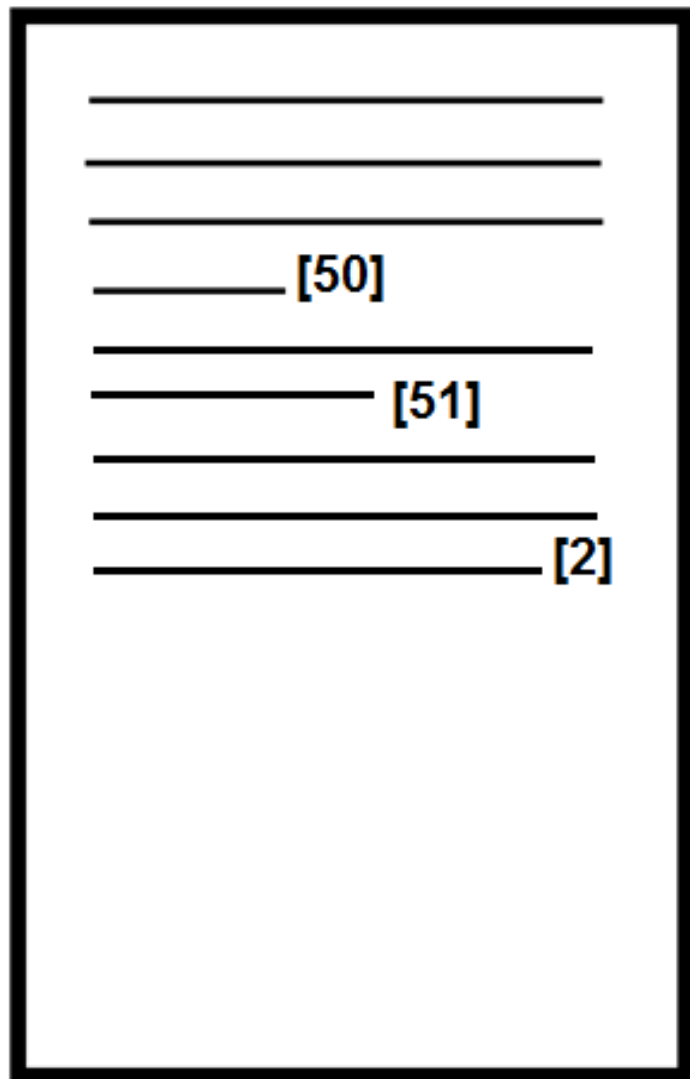
[50, 6] ✗

dokument č. 50,
strana č. 6

dokument č. 50 a č. 6 ?
nebo
dokument č. 50, strana
č. 6 ?

- Více odkazů k jedné informaci:

- [50, s. 4] [6, s. 13]
- [50, s. 4; 6, s. 13]
- [50:4; 6:13]

Metoda [číselný odkaz] – metoda Vancouver

- Uvádění čísel stránek

[50, s. 6]

VS

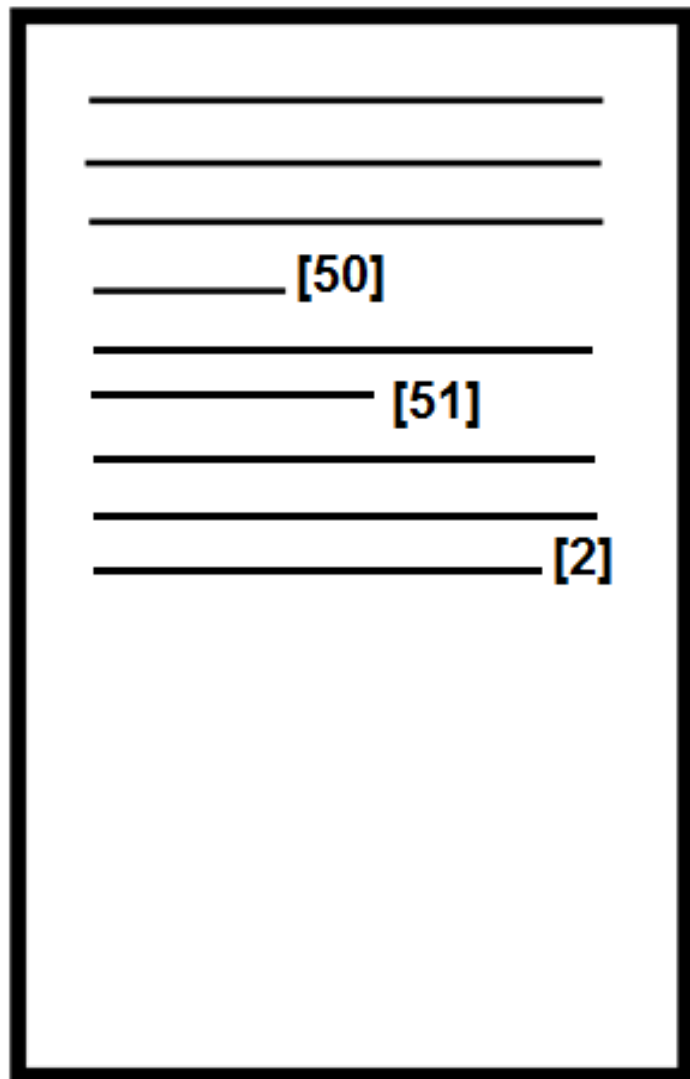
[50, 6]

dokument č. 50,
strana č. 6

dokument č. 50 a č. 6 ?
nebo
dokument č. 50, strana
č. 6 ?

- **Více odkazů k jedné informaci:**

- [50, s. 4] [6, s. 13]
- [50, s. 4; 6, s. 13]
- [50:4; 6:13]

Citační metody a citační styl dle ČSN 690:2022

Citační metoda	Citace v textu	Bibliografická citace v přehledu použité literatury
(autor, datum) Harvardská metoda	...blabla" (Banks, 1993, s.20).	BANKS, Iain, 1993. <i>The Crow Road</i> . London: Abacus. ISBN 978-0-349-10323-5.
Metoda poznámek pod čarou	blabla" ¹ . 1 BANKS, Iain. <i>The Crow Road</i> , s.20. <i>nebo</i> 1 BANKS, Iain. <i>The Crow Road</i> . London: Abacus, 1993. s.20. ISBN 978-0-349-10323-5.	BANKS, Iain. <i>The Crow Road</i> . London: Abacus, 1993. ISBN 978-0-349-10323-5.
Metoda [číselný odkaz] Vancouver	blabla" [1, s.20].	1. BANKS, Iain. <i>The Crow Road</i> . London: Abacus, 1993. ISBN 978-0-349-10323-5.

Zlatá pravidla citování

- **Jednotnost** – zvolte styl a metodu a držte se jejich pravidel.
- **Přesnost** – zdroj musí být na základě citace dohledatelný; v případě pochybností uveďte podrobnější informace.
- **Transparentnost** – citujte to, co jste skutečně viděli; nevydávejte sekundární citace za primární.
- **Kontrola** – pečlivě zkontrolujte úplnost a přesnost všech citací.

Zlatá pravidla citování

- **Jednotnost** – zvolte styl a metodu a držte se jejich pravidel.
- **Přesnost** – zdroj musí být na základě citace dohledatelný; v případě pochybností uveďte podrobnější informace.
- **Transparentnost** – citujte to, co jste skutečně viděli; nevydávejte sekundární citace za primární.
- **Kontrola** – pečlivě zkontrolujte úplnost a přesnost všech citací.

Zlatá pravidla citování

- **Jednotnost** – zvolte styl a metodu a držte se jejich pravidel.
- **Přesnost** – zdroj musí být na základě citace dohledatelný; v případě pochybností uveďte podrobnější informace.
- **Transparentnost** – citujte to, co jste skutečně viděli; nevydávejte sekundární citace za primární.
- **Kontrola** – pečlivě zkontrolujte úplnost a přesnost všech citací.

Zlatá pravidla citování

- **Jednotnost** – zvolte styl a metodu a držte se jejich pravidel.
- **Přesnost** – zdroj musí být na základě citace dohledatelný; v případě pochybností uveďte podrobnější informace.
- **Transparentnost** – citujte to, co jste skutečně viděli; nevydávejte sekundární citace za primární.
- **Kontrola** – pečlivě zkontrolujte úplnost a přesnost všech citací.

Jak budete citovat vy?

- **Máte styl daný, nebo si můžete vybrat?**
 - Pokyny školy/katedry
 - Doporučení školitele
 - Práce absolventů
- Každý styl/metoda má vlastní návod – všechno je online

Jak budete citovat vy?

- **Máte styl daný, nebo si můžete vybrat?**
 - Pokyny školy/katedry
 - Doporučení školitele
 - Práce absolventů
- **Každý styl/metoda má vlastní návod – všechno je online**

Citační manažery

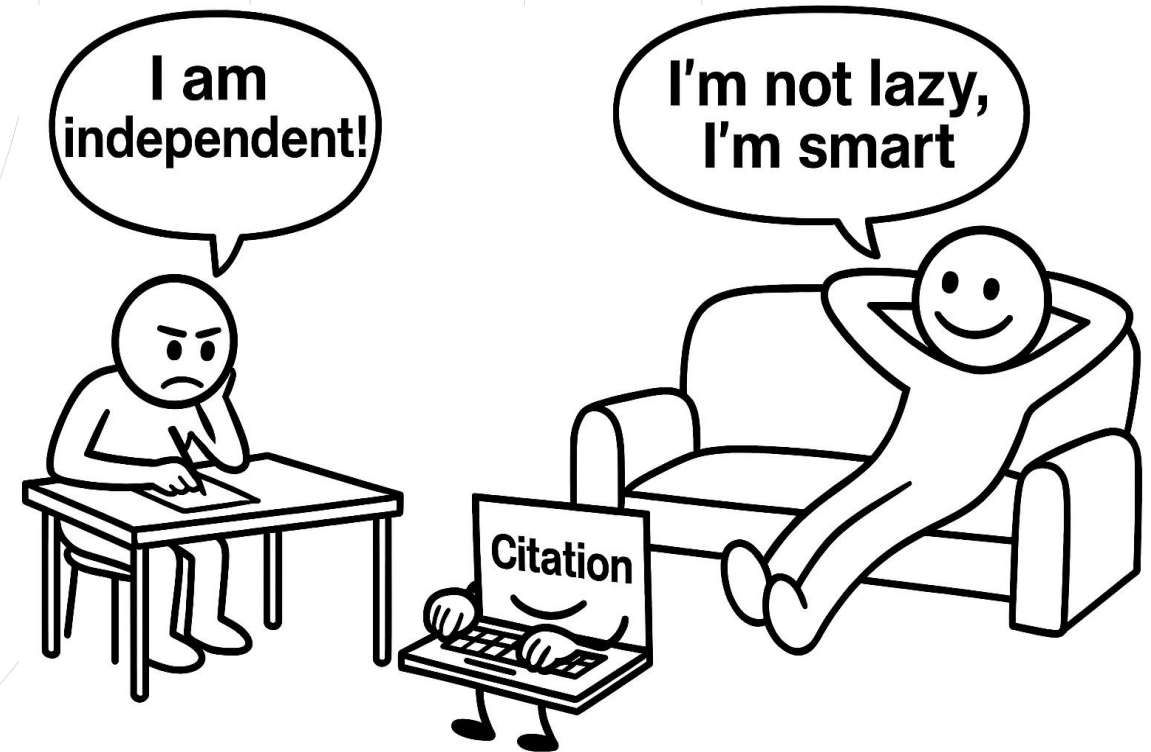
**Máte zkušenost s nějakým citačním
manažerem?**

**Pokud máte zkušenost s citačním
manažerem, se kterým?**

Citační manažery

- Stahování a správa citací
- Vytvoření osobní knihovny
- Vkládání poznámek
- Spolupráce s ostatními
- Generování seznamu použité literatury (bibliografie)

- Integrace s prohlížeči a textovými editory (př. MS Word)
pro snadné vkládání citací do dokumentů

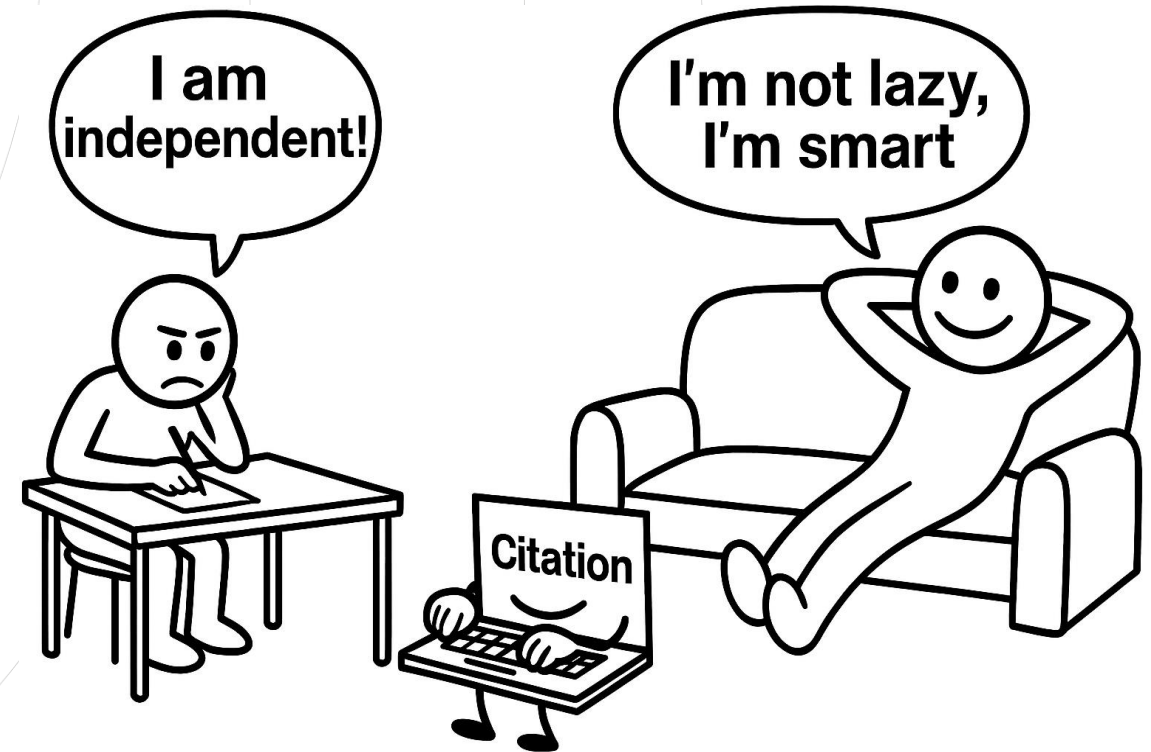

(OpenAI. Microsoft Copilot.. 18.08.2025. Prompt: Two simple pictogram-style characters—one sitting at a table writing and thinking with a speech bubble saying "I am independent!", and the other relaxing on a couch saying "I'm not lazy, I'm smart." with a laptop turned toward the figure on the couch, typing on its own and on its screen is the word "Citation". Dostupné z: <https://copilot.microsoft.com/>)

Citační manažery

- Stahování a správa citací
- Vytvoření osobní knihovny
- Vkládání poznámek
- Spolupráce s ostatními
- Generování seznamu použité literatury (bibliografie)

- **Integrace s prohlížeči a textovými editory (př. MS Word)
pro snadné vkládání citací do dokumentů**

(OpenAI. Microsoft Copilot.. 18.08.2025. Prompt: Two simple pictogram-style characters—one sitting at a table writing and thinking with a speech bubble saying "I am independent!", and the other relaxing on a couch saying "I'm not lazy, I'm smart." with a laptop turned toward the figure on the couch, typing on its own and on its screen is the word "Citation". Dostupné z: <https://copilot.microsoft.com/>)

Citační manažery

- Zotero
- Citace PRO
- Mendeley
- JabRef (integrace s LaTeX)
- EndNote (předplacené pro studenty VŠCHT)
- Citavi

Porovnání citačních manažerů

Citační manažery

- Zotero
- Citace PRO
- Mendeley
- JabRef (integrace s LaTeX)
- EndNote (předplacené pro studenty VŠCHT)
- Citavi

Porovnání citačních manažerů

Citační manažery

- Zotero
- Citace PRO
- Mendeley
- JabRef (integrace s LaTeX)
- EndNote (předplacené pro studenty VŠCHT)
- Citavi

Porovnání citačních manažerů

Citační manažery

- Zotero
- Citace PRO
- Mendeley
- JabRef (integrace s LaTeX)
- EndNote (předplacené pro studenty VŠCHT)
- Citavi

Citační manažery vám ušetří čas, ale vytvořené citace je vždy nutné zkontrolovat!

Citační generátory

- Vytvoření samostatného bibliografického záznamu v požadovaném stylu

Citace.com

- funguje v kombinaci s Citace PRO i samostatně
- pracuje s českou interpretací ISO normy (vydání z r. 2022)

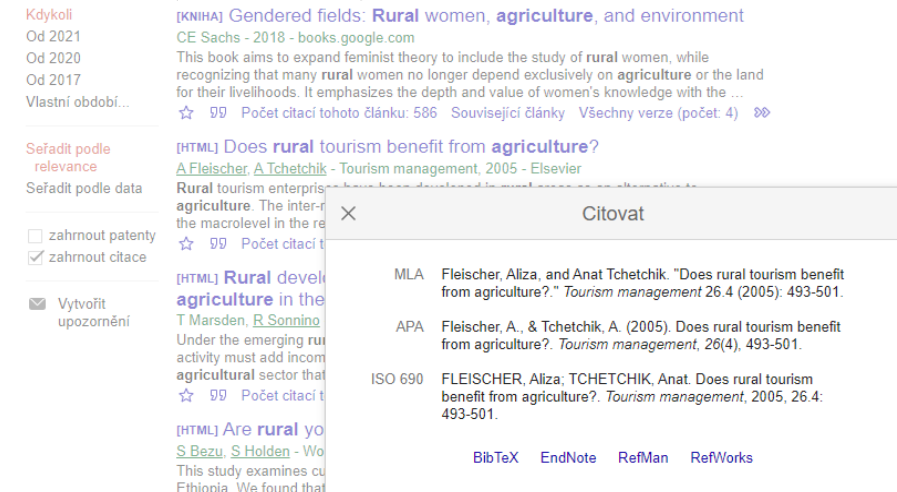
Generátor citací od VŠCHT

- možnost přepínat mezi stylem:
 - ACS (American Chemical Society)
 - ČSN ISO 690:2011

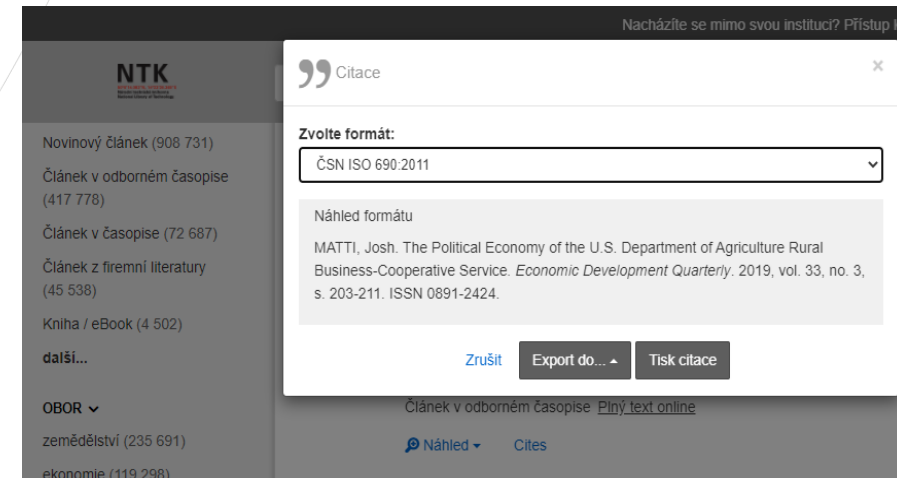
Google Scholar (možnost volby citačního stylu, často neúplné citace)

Vyhledávače knihoven (NTK, www.knihovny.cz)

Z neúplných/chybných informací o dokumentu nikdy nevznikne správná citace!

Ukázka stahování záznamu z Google Scholar

Ukázka stahování záznamu z webu NTK

Kde hledat další informace?

- NTK průvodce Citování

The image displays two overlapping screenshots of the NTK (National Library of Technology) website, specifically the 'Citování' (Citation) guide. The top screenshot shows the main navigation bar with links like 'Co u nás najdete', 'Služby a podpora', 'Projekty', and 'Kultura a události'. Below this, the 'Citování' section is highlighted, and the text states: 'Zatím neexistuje žádná univerzálně používaná metoda, jak spravovat či formátovat citace podle normy ČSN ISO 690 a běžných anglických citačních stylů. S citováním vám mohou pomoci citací manažery nebo online generátory. Pokud si přesto nejste jisti, zeptejte se nás nebo přijďte na konzultaci.' The bottom screenshot shows the 'Anglické citační styly' (English citation styles) section, which lists various styles like Chicago Manual of Style, Oxford, and APA. It also features a 'Citační manažery' (Citation managers) section with links to CitacePRO.com, Citavi, EndNote, JabRef, Mendeley, and Zotero. On the right side of the bottom screenshot, there are contact information for 'Spravuje' (Managed by) Lucie Šajmanov and Beata Soperová, including their email addresses and phone numbers.

Tvorba bibliografické citace

Vždy citujte s citovaným dokumentem v ruce/před sebou

1. Určete typ a formu citovaného dokumentu.

(Kniha, e-kniha, článek z časopisu/e-časopisu, webová stránka, obrázek, zákon...)

2. Najděte si správný vzor citace pro daný typ dokumentu

(např. ve výkladu normy ČSN ISO 690:2022, dle zvolené citační metody a stylu)

3. Najděte si v citovaném dokumentu příslušné údaje a vytvořte citaci dle vzoru. *(Pokud používáte citační manažer/generátor, vložte/zkontrolujte povinné údaje pro vytvoření citace, vygenerovanou citaci vždy zkontrolujte/opravte podle vzoru/normy/stylu.)*

Tvorba bibliografické citace

Vždy citujte s citovaným dokumentem v ruce/před sebou

1. Určete typ a formu citovaného dokumentu.

(Kniha, e-kniha, článek z časopisu/e-časopisu, webová stránka, obrázek, zákon...)

2. Najděte si správný vzor citace pro daný typ dokumentu

(např. ve výkladu normy ČSN ISO 690:2022, dle zvolené citační metody a stylu).

3. Najděte si v citovaném dokumentu příslušné údaje a vytvořte citaci dle vzoru. *(Pokud používáte citační manažer/generátor, vložte/zkontrolujte povinné údaje pro vytvoření citace, vygenerovanou citaci vždy zkontrolujte/opravte podle vzoru/normy/stylu.)*

Tvorba bibliografické citace

Vždy citujte s citovaným dokumentem v ruce/před sebou

1. Určete typ a formu citovaného dokumentu.

(Kniha, e-kniha, článek z časopisu/e-časopisu, webová stránka, obrázek, zákon...)

2. Najděte si správný vzor citace pro daný typ dokumentu

(např. ve výkladu normy ČSN ISO 690:2022, dle zvolené citační metody a stylu).

3. Najděte si v citovaném dokumentu příslušné údaje a vytvořte citaci dle vzoru. *(Pokud používáte citační manažer/generátor, vložte/zkontrolujte povinné údaje pro vytvoření citace, vygenerovanou citaci vždy zkontrolujte/opravte podle vzoru/normy/stylu.)*

Příklady bibliografických citací různých typů informačních zdrojů

dle normy ČSN ISO 690:2022 a výkladu Citace.com z r.2023

- Kniha a e-kniha
- Kapitola/příspěvek v knize/sborníku
- Článek z časopisu
- Webová stránka
- Obrázek, fotografie, tabulka, graf
- Obsah vytvořený umělou inteligencí
- Film, TV/rozhlasový pořad
- Informace/část pořadu z TV/rozhlasu
- Youtube video
- Výřez z Youtube videa
- Umělecké vystoupení
- CD, DVD
- Diplomová, dizertační práce
- Zákon, vyhláška
- Legislativní dokumenty EU a EP
- Patent
- Norma
- Mapa
- Data
- Software
- Firemní materiály – leták, prod. list, výroční zpráva
- Podcast
- Archivní dokument, muzejní exponát
- Příspěvek na Facebooku, Twitteru, diskuzním fóru
- Osobně získané informace (ústní, mail, přednáška)
- Judikatury

Citujeme – více autorů

- Autory oddělujeme pomocí středníku, jen posledního autora spojkou „a“.
- Příjmení píšeme vždy velkými písmeny
- První autor ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno
- Ostatní autoři ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno nebo Jméno PŘÍJMENÍ (sjednotit pro všechny reference!)
- Lze v závorce uvést další roli autorů (editor, překladatel, ilustrátor apod.)
- **2-5 autorů**
 - Uvedeme všechny autory
TVRDÁ, Pavlína a MĚKKÝ, Josef
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana a NOVÝ, Karel.
- **6 a více autorů**
 - Uvedeme všechny autory (je-li to praktické)
nebo
 - Uvedeme 5 autorů a „et al.“
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana; NOVÝ, Karel et al.

Citujeme – více autorů

- Autory oddělujeme pomocí středníku, jen posledního autora spojkou „a“.
- Příjmení píšeme vždy velkými písmeny.
- První autor ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno
- Ostatní autoři ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno nebo Jméno PŘÍJMENÍ (sjednotit pro všechny reference!)
- Lze v závorce uvést další roli autorů (editor, překladatel, ilustrátor apod.)
- **2-5 autorů**
 - Uvedeme všechny autory
TVRDÁ, Pavlína a MĚKKÝ, Josef
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana a NOVÝ, Karel.
- **6 a více autorů**
 - Uvedeme všechny autory (je-li to praktické)
nebo
 - Uvedeme 5 autorů a „et al.“
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana; NOVÝ, Karel et al.

Citujeme – více autorů

- Autory oddělujeme pomocí středníku, jen posledního autora spojkou „a“
- Příjmení píšeme vždy velkými písmeny.
- První autor ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno.
- Ostatní autoři ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno nebo Jméno PŘÍJMENÍ (sjednotit pro všechny reference!)
- Lze v závorce uvést další roli autorů (editor, překladatel, ilustrátor apod.)

- **2-5 autorů**

- Uvedeme všechny autory
TVRDÁ, Pavlína a MĚKKÝ, Josef
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana a NOVÝ, Karel.

- **6 a více autorů**

- Uvedeme všechny autory (je-li to praktické)
nebo
- Uvedeme 5 autorů a „et al.“
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana; NOVÝ, Karel et al.

Citujeme – více autorů

- Autory oddělujeme pomocí středníku, jen posledního autora spojkou „a“.
- Příjmení píšeme vždy velkými písmeny.
- První autor ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno.
- Ostatní autoři ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno nebo Jméno PŘÍJMENÍ (sjednotit pro všechny reference!).
- Lze v závorce uvést další roli autorů (editor, překladatel, ilustrátor apod.)
- **2-5 autorů**
 - Uvedeme všechny autory
TVRDÁ, Pavlína a MĚKKÝ, Josef
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana a NOVÝ, Karel.
- **6 a více autorů**
 - Uvedeme všechny autory (je-li to praktické)
nebo
 - Uvedeme 5 autorů a „et al.“
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana; NOVÝ, Karel et al.

Citujeme – více autorů

- Autory oddělujeme pomocí středníku, jen posledního autora spojkou „a“.
- Příjmení píšeme vždy velkými písmeny.
- První autor ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno.
- Ostatní autoři ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno nebo Jméno PŘÍJMENÍ (sjednotit pro všechny reference!).
- Lze v závorce uvést další roli autorů (editor, překladatel, ilustrátor apod.).

- **2-5 autorů**

- Uvedeme všechny autory
TVRDÁ, Pavlína a MĚKKÝ, Josef
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana a NOVÝ, Karel.

- **6 a více autorů**

- Uvedeme všechny autory (je-li to praktické)
nebo
- Uvedeme 5 autorů a „et al.“
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana; NOVÝ, Karel et al.

Citujeme – více autorů

- Autory oddělujeme pomocí středníku, jen poslední autora spojkou „a“
- Příjmení píšeme vždy velkými písmeny
- První autor ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno
- Ostatní autoři ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno nebo Jméno PŘÍJMENÍ (sjednotit pro všechny reference!)
- Lze v závorce uvést další roli autorů (editor, překladatel, ilustrátor apod.).
- **2-5 autorů**
 - Uvedeme všechny autory:
TVRDÁ, Pavlína a MĚKKÝ, Josef
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana a NOVÝ, Karel.
- **6 a více autorů**
 - Uvedeme všechny autory (je-li to praktické)
nebo
 - Uvedeme 5 autorů a „et al.“
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana; NOVÝ, Karel et al.

Citujeme – více autorů

- Autory oddělujeme pomocí středníku, jen poslední autora spojkou „a“
- Příjmení píšeme vždy velkými písmeny
- První autor ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno
- Ostatní autoři ve formátu PŘÍJMENÍ, Jméno nebo Jméno PŘÍJMENÍ (sjednotit pro všechny reference!)
- Lze v závorce uvést další roli autorů (editor, překladatel, ilustrátor apod.)

- **2-5 autorů**

- Uvedeme všechny autory
TVRDÁ, Pavlína a MĚKKÝ, Josef
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana a NOVÝ, Karel.

- **6 a více autorů:**

- Uvedeme všechny autory (je-li to praktické),
nebo
- Uvedeme 5 autorů a „et al.“:
TVRDÁ, Pavlína; MĚKKÝ, Josef; HADROVÁ, Jana; VALIVÁ, Hana; NOVÝ, Karel et al.

Harvardský styl (autor, datum)

JMÉNO tvůrce*, rok vydání. *Název publikace: podnázev.* Vedlejší názvy. **Vedlejší tvůrce (role - např. překladatel).** Vydání**. Edice, číslo edice. **Místo:** Vydavatel. **Počet stran.** ISBN. **Poznámka.**

MUSIL, Robert, 1998. *Muž bez vlastností*. Vyd. 2. Praha: Argo. ISBN 80-7203-097-3.

Číselné odkazy či poznámky pod čarou

JMÉNO tvůrce*. *Název publikace: podnázev.* **Další tvůrce (např. překladatel).** Vydání**. Edice, číslo edice. **Místo:** Vydavatel, rok vydání (číselný odkaz, průběžné poznámky). **Počet stran.** ISBN. **Poznámka.**

MUSIL, Robert. *Muž bez vlastností*. Vyd. 2. Praha: Argo, 1998. ISBN 80-7203-097-3.

Červeně – nepovinné údaje.

* Tvůrce – příjmení autora píšeme velkými písmeny, stejně tak název firmy/instituce.

** Číslo vydání neuvádíme, pokud se jedná o 1.vydání, zapisujeme v jazyce zdroje.

Harvardský styl (autor, datum)

JMÉNO tvůrce*, rok vydání. *Název publikace: podnázev.* Formát; typ nosiče. Vedlejší názvy (svazek). Vydání**. *Vedlejší tvůrce (role: např. překladatel).* Edice, číslo edice. *Místo:* Vydavatel. *Počet stran.* ISBN. Název databáze (distributor)***. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD]. *Poznámka.*

KOLB, Josef, 2011. *Dřevostavby: systémy nosných konstrukcí, obvodové pláště.* Online, PDF. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada. 320 s. ISBN 978-80-247-7115-1. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/drevostavby-825/>. [cit. 2023-02-22].

Číselné odkazy či poznámky pod čarou

JMÉNO tvůrce*. *Název publikace: podnázev.* Formát; typ nosiče. Vedlejší názvy. Vydání**. *Vedlejší tvůrce (role: např. překladatel).* Edice, číslo edice. *Místo:* Vydavatel, rok vydání. *Počet stran.* ISBN. Název databáze (distributor)***. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD]. *Poznámka.*

HIGTON, Avril; CLEMMET, Mike; GOLDING, Elaine a JONES, Alan V. *Access to Chemistry.* Online, E-kniha. Cambridge (UK): Royal Society of Chemistry, 1999. ISBN 978-1-84755-004-0. Dostupné z: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/techlib-ebooks/detail.action?docID=1185083>. [cit. 2023-06-28].

Červeně – nepovinné údaje.

* Tvůrce – příjmení autora píšeme velkými písmeny, stejně tak název firmy/instituce.

** Číslo vydání neuvádíme, pokud se jedná o 1. vydání, zapisujeme v jazyce zdroje.

*** Pokud je název databáze/distributor zjevný z jiných údajů v citaci (např. vydavatel, URL), není nutné uvádět.

Kapitola/příspěvek v tištěné knize/sborníku

TVŮRCE příspěvku, rok (harvard). Název příspěvku. In: TVŮRCE knihy. *Název knihy**. Rozsah stran. Vydání. Edice. Místo: Vydavatel, datum vydání, rozsah stran. Identifikátor dokumentu.

KRÁMSKÁ, L., 2009. Zjišťování premorbidního intelektu v psychologii. In: KRÁMSKÝ, D. (ed.). *Kognitivní věda dnes a zítra*. CogniSci. Liberec: Bor, s. 127–138. ISBN 978-80-86807-55-3.

* Výklad Citace.com se liší od normy v používání italiky u názvů, zde uveden postup dle Citace.com (norma říká, že je-li možné citovanou část dohledat samostatně, její název píšeme kurzívou – zpravidla u online zdrojů; je-li možné dohledat přímo pouze mateřský zdroj, název mateřského zdroje je kurzívou).

Kapitola/příspěvek v e-knize/e-sborníku

TVŮRCE příspěvku, rok (harvard). Název příspěvku. Formát; typ nosiče. In: TVŮRCE knihy. *Název knihy/sborníku**. Vydání. Edice. Místo: Vydavatel, datum vydání, rozsah stran. Identifikátor dokumentu. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD].

NISHIJIMA, Marislei; SARTI, Flavia Mori a CATI, Regina Célia, 2019. The Underlying Causes of Brazilian Corruption. Online. In: ROTBERG, Robert I. (ed.). *Corruption in Latin America: How Politicians and Corporations Steal from Citizens*. Cham: Springer, 2019, s. 29-56. ISBN 978-3-319-94057-1. Dostupné z: https://doi.org/10.1007/978-3-319-94057-1_2. [cit. 2023-03-19].

* Výklad Citace.com se liší od normy v používání italiky u názvů, zde uveden postup dle Citace.com (norma říká, že je-li možné citovanou část dohledat samostatně, její název píšeme kurzívou – zpravidla u online zdrojů; je-li možné dohledat přímo pouze mateřský zdroj, název mateřského zdroje je kurzívou).

Článek z časopisu, novin (tištěný, elektronický)

TVŮRCE článku, rok (harvard). Název článku. Podnázev. Formát, typ nosiče (u *netištěných zdrojů*). Název časopisu / novin: *podnázev časopisu*. Rok (číselný odkaz, průběžné poznámky), roč./vol., č./no (datum vydání), s. rozsah stran. ISSN. Distributor (u online). Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD].

- Ročník a číslo časopisu zkratkou v jazyce citovaného zdroje (např. roč. č. s., vol. no. p., Jahrg. Bd. s.).
- Pokud není uveden ročník, uvádí se datum vydání.
- U novinových článků je ročník a číslo nahrazen datem vydání.

Článek z tištěného časopisu

MOLLER, David E.; YOKOTA, Atsushi a FLIER, Jeffrey S. Normal insulin-receptor cDNA sequence in Pima Indians with NIDDM. *Diabetes*. 1989, vol. 38, no. 11, s. 1496-1500. ISSN 0012-1797.

Článek z e-časopisu

NEATROUR, Anna; MORROW, Anne; ROCKWELL, Ken a WITKOWSKI, Alan, 2011. Automating the Production of Map Interfaces for Digital Collections Using Google APIs. Online. *D-Lib Magazine*. September 2011, vol. 17, no. 9/10. ISSN 1082-9873. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1045/september2011-neatrour>. [cit. 2023-06-29].

Článek z e-novin

GÁFRIKOVÁ, Eliška, 2023. Lidé zvraceli v ulicích : Shnilé léto v Londýně měl na svědomí splachovací záchod. Online. *Deník.cz*. 29.6.2023. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sveta/velky-zapach-shnile-leto-v-londyne-v-roce-1858-londynska-kanalizace.html. [cit. 2023-06-30].

Červeně - nepovinné údaje.

JMÉNO tvůrce, rok publikování/aktualizace (harvard). *Název webové stránky*. Online. Vydání/verze. Název webového sídla. **Místo: vydavatel**, datum publikování/aktualizace. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

web.archive.org/web/20230720095725/https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2023/vlada-schvalila-predpokladane-parametry-51706

https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2023/vlada-schvalila-predpokladane-parametry-51706

11. srpna 2023

NOVINKY E-MAILEM

NOVINKY PŘES RSS

ARCHIV

MAPA STRÁNEK

TEXTOVÁ VERZE

ČESKY

ENGLISH

zadejte text

HLEDAT

ABES

Státní rozpočet

Finanční zprávy

Ministerstvo financí

České republiky

Ministerstvo financí varuje před podvodnými SMS

Výběrové řízení - členka představenstva společnosti THERMAL F, a.s. s odpovědností za řízení instituce (tři)

SEZNAM AKTUALIT

Úvodní stránka

Aktuálně

Vydali jsme

Tiskové zprávy

Plánovaná zasedání Rady ECOFIN

V médiích

Ozdravný balíček

Koronavirus (COVID-19)

Zpravodaj MF

Finanční zpravodaj

Cenový věstník

Dokumentační bulletin

Materiály na jednání vlády

Zprávy MF pro obce a kraje

Vybraná témata

O ministerstvu

Legislativa

Veřejný sektor

Soukromý sektor

Zahraniční sektor

Kontakt

Vláda schválila předpokládané parametry státního rozpočtu na rok 2024

oddělení 7401 - Komunikace s médii

Vydáno 21. 6. 2023 20:10

AUTOR

oddělení 7401 (odbor 74)

Doporučeno 1 čtenář

Téma

Vláda schválila materiál Ministerstva financí k přípravě státního rozpočtu na rok 2024. Materiál stanovuje základní předpokládané předěžné parametry rozpočtu, které budou podrobně rozpracovány v dalších fázích rozpočtového procesu.

Ministerstvo financí počítá s předloženími příjmy 1 898,8 mld. Kč a výdaji 2 133,8 mld. Kč a schodkem ve výši 235 mld. Kč. Ve střednědobném výhledu MF předpokládá schodkový rozpočet 200 mld. Kč pro rok 2025 a 175 mld. Kč v roce 2026. Výdaje kryté půjčkou z Národního plánu obnovy zatím nepoužijí do rozpočtu jednotlivých kapitol zahrnutých. Schválené parametry státního rozpočtu podrobně rozepíší zástupci jednotlivých rozpočtových kapitol v průběhu července. Jako každoročně mohou probíhat jednání ohledně úprav v dílčích parametrech státního rozpočtu až do konce srpna, kdy MF předloží i se zohledněním čerstvých dat z pravidelné správné makroekonomické predikce návrh zákona vlády. Vláda jej schválí a postoupí Poslanecké sněmovně neposledně do konce září.

Předložení návrhu rozpočtu na rok 2024 zahrnuje opatření tzv. ozdravného balíčku, jehož legislativní úprava bude na jednání vlády předložena 28. června. Současně vláda dnes v souvislosti s tímto technickým materiálem rozhodla, že ponechá stávající tarify platů státních zaměstnanců na úrovni roku 2023, jejich navrhované snížení o 5 % tedy nebude realizovat. „S ozdravným balíčkem vláda musela přijít, aby zastavila prohlubování deficitů a konsolidovala tak veřejné finance. Vzhledem k tomu, že část konsolidačních opatření z balíčku se v rozpočtu projeví až v roce 2025, museli jsme v souladu s nastoleným trendem zadělení přebývajících veřejných financí navrhnout další dispozní opatření již pro rok 2024. Dnešním schválením základních parametrů rozpočtu jsme ozdravnou vládní debatu, která bude probíhat až do předložení konečného návrhu zákona o státním rozpočtu. Ten donese na vládu do konce srpna a do konce září jej podle harmonogramu schválíme a pošleme do sněmovny,“ uvedl ministr financí Zbyněk Stanjura.

SROVNÁNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2023/2024 (V MLD. Kč)

	SR 2023	SR 2024	rozíl 2024 - 2023
Příjmy státního rozpočtu	1 928,0	1 898,8	29,1
Výdaje státního rozpočtu	2 223,0	2 133,8	89,1
Saldo státního rozpočtu	-295,0	-235,0	60,0

Ve srovnání se schváleným státním rozpočtem pro rok 2023 tak navržený rozpočet 2024 pracuje s příjmy nižšími o 29,1 mld. Kč, výdaji nižšími o 89,1 mld. Kč a nižším odhadovaným schodkem o 60 mld. Kč. Největší pokles na příjmové straně rozpočtu 2024 tvoří daňové příjmy bez pojistného na sociální zabezpečení v celkové výši 950,1 mld. Kč. Odhadovaný příjem z pojistného

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2023. *Vláda schválila předpokládané parametry státního rozpočtu na rok 2024*. Online. Praha: MF ČR, 21. 6. 2023 20:10. Archivní kopie dostupná z: Internet Archive, <https://web.archive.org/web/20230720095725/https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2023/vlada-schvalila-predpokladane-parametry-51706>. [archivováno 2023-07-20]. [cit. 2023-07-20].

Příspěvek na webovém stránce

JMÉNO tvůrce, rok publikování/aktualizace (harvard). *Název webové stránky/příspěvku na stránce*. Online. Vydání/verze. In: Tvůrce webu. Název webového sídla. Datum publikování/aktualizace. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

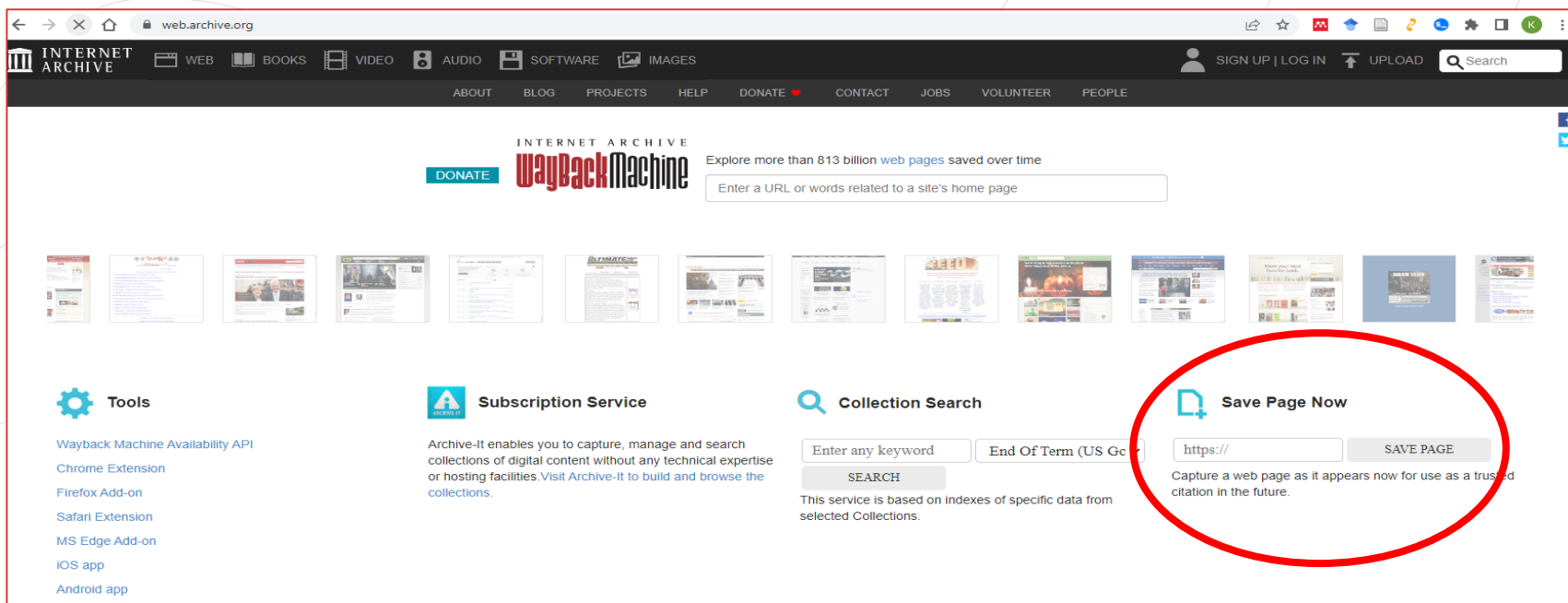
TUREK, Vojtěch (ed.), 2022. *Třídění technických norem*. Online. In: Technické normy. Národní technická knihovna, 1.12.2022 13:12 [2022-12-01T13:12]. Dostupné z: https://www.techlib.cz/cs/83080-technicke-normy#tab_normClass1. [cit. 2023-07-20].

**Zvažte archivaci u dynamických webových stránek
a odkaz na archivovanou verzi.**

Vytvoření archivní verze webové stránky

Norma ČSN ISO 690:2022 říká: „Je-li webová stránka dynamická a je použita konkrétní verze, **musí být citována archivní verze daného zdroje**. Není-li možné dohledat přesnou archivní kopii dané stránky, **musí být taková kopie vytvořena.**“ (s.126).

Některé výklady normy toto ignorují (např. [výklad Citace.com](#), 2023).

- Pro vytvoření archivní kopie webové stránky použijte např. Internet Archive – Wayback Machine (zdarma, nutné přihlášení).

Obrázek, fotografie, tabulka, graf

Samostatné výtvarné dílo (obrázek, fotografie)

Červeně – nepovinné údaje.

JMÉNO tvůrce. *Název díla.* **Vedlejší názvy.** Formát; technika, typ zdroje. Datum. Rozměry. Místo: Fyzické umístění. Licence. Katalogové číslo apod. Digitální zástupce – dostupnost. [cit. RRRR-MM-DD]

DÜRER, Albrecht. *Klanění tří králů.* Obraz; olej na dřevě. 100 cm × 114 mm. 1504. Místo: Galleria Uffizi, Florencie, Itálie.

- Přílohy se v textu číslují a doplňují popisky.
- Na konci nebo začátku práce seznam příloh.
- Není-li požadováno jinak, citační metoda je stejná jako v textu.
- Odkaz na zdroj v seznamu literatury.
- Pokud je příloha upravena oproti originálu, je třeba to uvést (ve vysvětlivce, v popisku apod.).

MAGRITTE, René, 1928. *The Lovers.* Obraz; olej na plátně. Místo: MOMA, New York. Digitální zástupce dostupný z: https://library.artstor.org/asset/AMOMA_10312310510. [cit. 2018-02-13].

Obr. 1 – Milenci (The Lovers).
René Magritte (1928)¹

¹ Upraveno autorem (přikreslené oko)

Obrázek, fotografie, tabulka, graf

Obrázek, fotografie, tabulka, graf v knize/článku (i el.)

Červeně – nepovinné údaje.

JMÉNO tvůrce. Název díla. **Vedlejší názvy.** Formát; technika. Datum vzniku obrázku/tabulky. In: JMÉNO autora knihy/webu. *Název knihy/článku/webu.* Místo: nakladatel, datum (aktualizace/revize), umístění obr. v publikaci (s.). Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Srovnání státního rozpočtu 2023/2024 (v mld. Kč). Tabulka; online. In: *Vláda schválila předpokládané parametry státního rozpočtu na rok 2024.* 21. 6. 2023 20:10 [2023-06-21T20:10]. Archivní kopie dostupná z: Internet Archive, <https://web.archive.org/web/20230720095725/https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2023/vlada-schvalila-predpokladane-parametry-51706>. [archivováno 2023-07-20]. [cit. 2023-07-20].

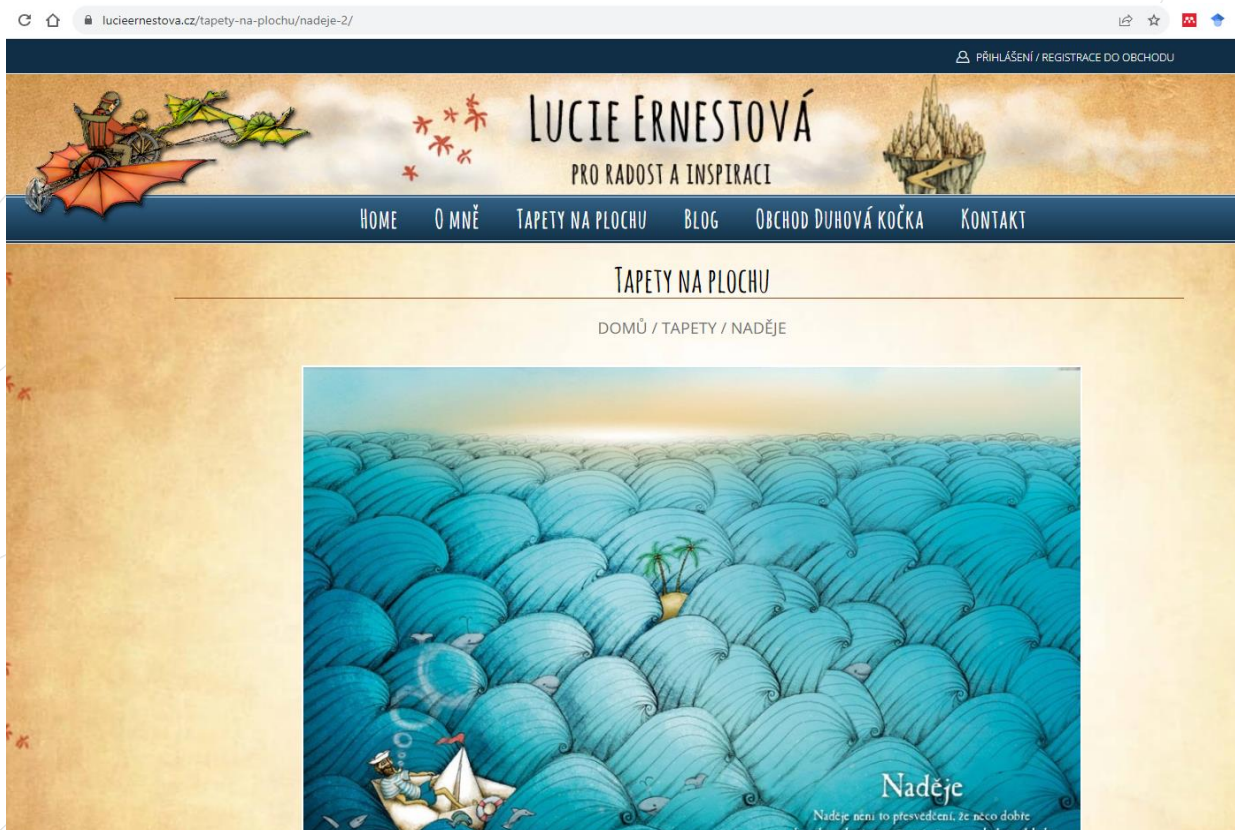
KUREK-GÓRECKA, Anna; KOMOSINSKA-VASSEV, Katarzyna; RZEPECKA-STOJKO, Anna a OLCZYK, Paweł. Effect of compounds of bee venom on healing wounds. Tabulka; online. In: *Bee Venom in Wound Healing.* Molecules: roč. 26 (2021), č. 148, tab. 1, s. 8. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/molecules26010148>. [cit. 2023-07-20].

TÓNA, Jan. Mediální kresba bez názvu. Reprodukce kresby barevnými tužkami. 1908. In: NÁDVORNÍKOVÁ, Alena. *Art brut v českých zemích: mediumici, solitéři, psychotici.* Olomouc: Muzeum umění, 2008, obr. 60, s. 65. ISBN 978-80-87149-03-4.

Obrázek, fotografie, tabulka, graf

Obrázek, fotografie, tabulka, graf z webové stránky

JMÉNO tvůrce. Název obrázku/tabulky/grafu. Formát; typ zdroje. Vydání, verze. In: TVŮRCE stránky. *Název stránky*. Název sídla/webu. Místo: vydavatel, datum publikace, datum úprav/revize. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ERNESTOVÁ, Lucie. Naděje. Obrázek; online. In: ERNESTOVÁ, Lucie. *Tapety na plochu*. Pro radost a inspiraci. 2014-11-05. Dostupné z: <https://lucieernestova.cz/tapety-na-plochu/nadeje-2/>. [cit. 2023-07-20].

Obsah vytvořený umělou inteligencí (AI)

Norma ČSN ISO 690:2022 neřeší citování obsahu vytvořeného umělou inteligencí.

Nedoporučujeme používat generativní AI jako zdroj informací pro práci:

- časté halucinace/chyby
- nejde o důvěryhodný primární informační zdroj
- etické problémy

Pokud se rozhodnete informace vytvořené AI použít:

- **nutnost citovat** – musí být zjevné, jaké informace/obrázky vytvořila AI (v textu i v seznamu informačních zdrojů)
- **uved'te vaše zadání (prompt) a odpověď vygenerovanou AI** (např. screenshot v příloze, poznámka)

Využijete-li AI při zpracování dat/v procesu psaní – držte se pravidel vaší instituce
(např. zpracování dat, překlad/úprava textů, vytvoření výzkumných otázek apod.)

Více informací v NTK průvodci AI nástroje pro výzkum.

Text vytvořený umělou inteligencí (AI)

2 možné způsoby citování – postupujte dle pravidel vaší instituce!

Citace odkazující na použitý nástroj AI

TVŮRCE nástroje AI/společnost, rok (Harvard). *Název nástroje AI* – jeho verze, datum vydání/aktualizace. Typ nástroje. Dostupné z: link na daný nástroj. [Datum vygenerování informací].

OPENAI, 2024. *ChatGPT-3.5*. AI chatbot. Dostupné z: <https://chat.openai.com/>. [cit. 2024-02-15].

Citace odkazující na vaši konkrétní konverzaci (s uvedením vašeho promptu a odkazem na vaši uloženou konverzaci)*

TVŮRCE nástroje AI/společnost, rok (Harvard). *Váš prompt (zkrácený)*. *Název nástroje AI* – jeho verze, datum vydání/aktualizace. Typ nástroje. Dostupné z: link na danou konverzaci. [Datum vygenerování informací].

GOOGLE, 2024. *Can I use information generated by AI in my final thesis?* Gemini. AI chatbot. Dostupné z: <https://g.co/gemini/share/5de8d602ab60>. [cit. 2024-02-15].

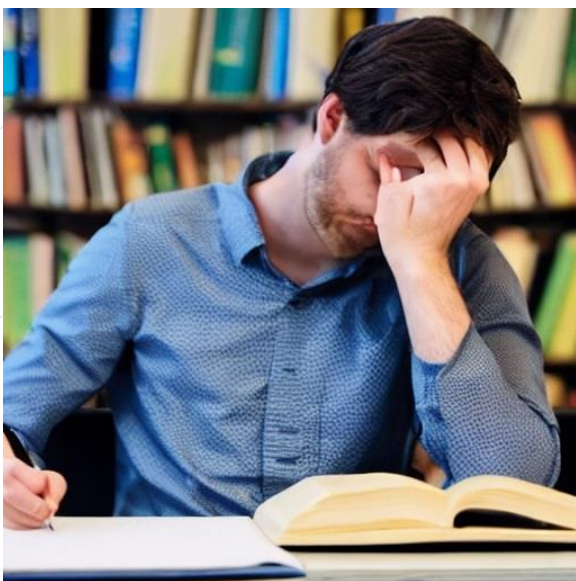
*dává smysl, pokud je chat uložen a je dostupný (dlouhodobě)

Obrázek vytvořený umělou inteligencí (AI)

TVŮRCE nástroje AI/společnost, rok (Harvard). *Název nástroje AI* – jeho verze, datum vydání/aktualizace. Typ nástroje. Dostupné z: link na daný nástroj. [Datum vygenerování informací].

DEEPAI, 2024. DeepAI Image Generator. Dostupné z: <https://deepai.org/machine-learning-model/text2img>. [použito 2024-02-15].

Obrázek 1: Velmi unavený student (DeepAI, 2024)

Pozn. Obrázek vytvořen nástrojem DeepAI Image Generator na základě promptu *Very tired student writing his final thesis.*

Film, televizní/rozhlasový pořad

Červeně – nepovinné údaje.

HLAVNÍ tvůrci (role). *Název filmu*. Formát; typ nosiče. **Vedlejší názvy**. Vydání a verze. **Vedlejší tvůrci (role)**. Místo: Vydavatel/filmové studio/distributor, datum vydání. Licence. Identifikátor. Dostupné z: distributor, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

HŘEBEJK, Jan (režisér). *Pelíšky*. Film. Česko: Sony Music, 1999. Délka 116 min.

ŠVEDA, Róbert (režisér). *Agent Kroča*. Epizoda dokumentárního seriálu; online. In: STB: Přísně tajné. Česko, Slovensko: Rozhlas a televize Slovenska (RTVS), Česká televize, B Production, © 2023. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/14589860153-stb-prisne-tajne/421235100211015/>. [cit. 2023-07-21].

WHITMORE, Peter (režisér). *Ano, pane ministře. 1. díl, Velký plán*. Epizoda TV seriálu. Velká Británie: BBC, 1985. [vysíláno na ČT2, 2010-11-07T19:00].

LUCAS, George (režisér), 1977. *Star Wars: Epizoda IV - Nová naděje*. Film. USA.

Informace/část pořadu z TV či rozhlasu

Červeně - nepovinné údaje.

PRIMÁRNÍ odpovědnost*. Název příspěvku/části pořadu. Formát. In: *Název pořadu*: *podnázev*. *Vedlejší názvy* [typ nosiče/formát]. Druh vysílání/média, název stanice, datum a čas vysílání. Dostupné z: distributor, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ŠEBELA, Michal. Historik objevil 400 let starou závěť moravského šlechtice. TV vysílání. In: *Události v regionech Plus*. TV, ČT24, 10. únor 2012, 19:54. [2022-02-10T19:54].

DOSTAL, Jiří (účinkující). Rozhovor. TV vysílání; online. In: *Hyde Park Civilizace*. TV, ČT24, 12. 2. 2022, 20:05. [2022-02-12T20:05]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10441294653-hyde-park-civilizace/222411058090212/>. [cit. 2023-02-03].

THATCHER, Margaret, 1986. Interview. TV vysílání. In: *Six O'Clock News*. TV, BBC 1, 29 January 1986, 18:23 GMT.

*Primární odpovědností je např. u rozhovoru myšlena osoba, se kterou je rozhovor veden, jinak se tento údaj často vynechává.

YouTube video či jeho část

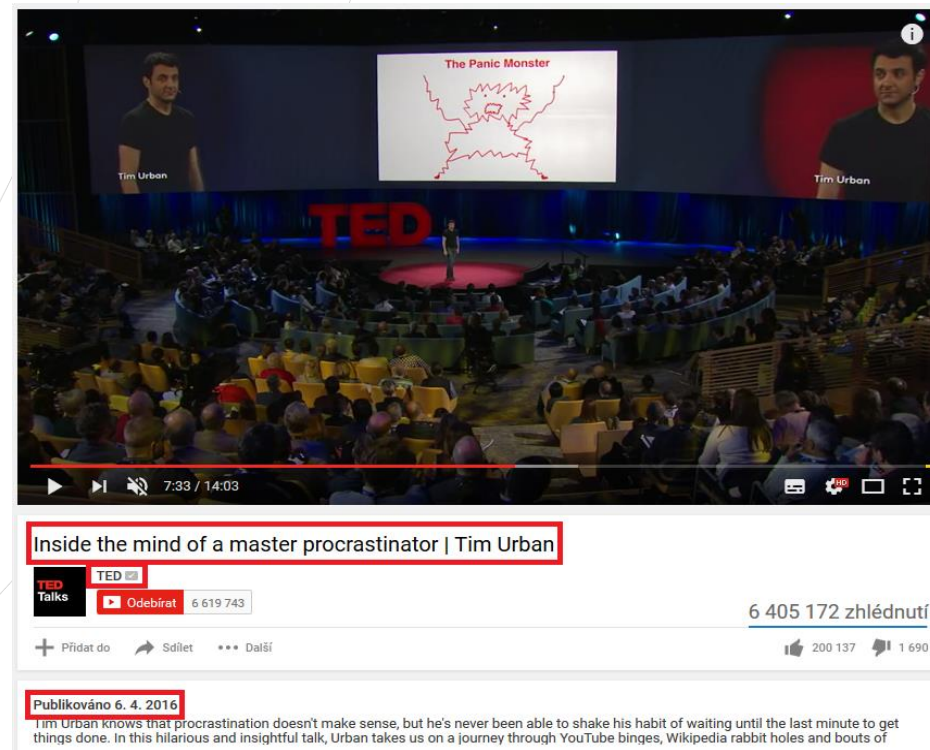
Červeně – nepovinné údaje.

JMÉNO tvůrce, rok zveřejnění (Harvard). Název díla. **Vedlejší názvy.** Online video. In: Název edice/série. Místo: vydavatel/distributor, datum vydání/zveřejnění. Dostupné z: YouTube, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

URBAN, Tim, 2016. *Inside the mind of a master procrastinator*. Video, online. In: TED Talks, 2016-04-06. Dostupné z: YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=arj7oStGLkU>. [cit. 2023-07-20].

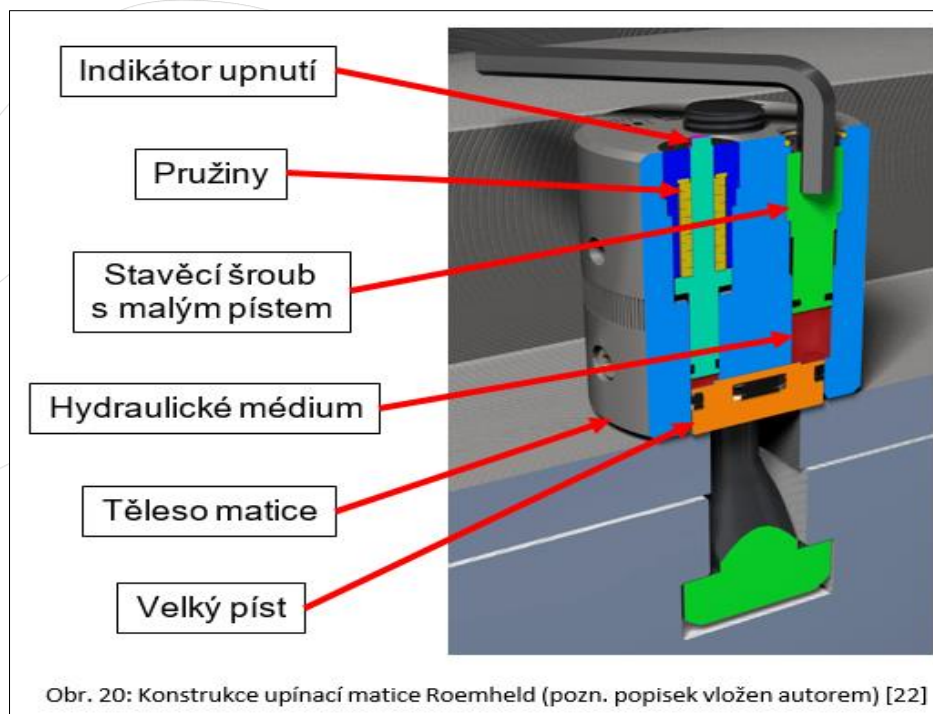
Část videa

HYSEN, Eric (přednášející). Let's build the road network of civic technology. Online video. In: *Open Knowledge Festival – Day 2*. Open Knowledge Foundation, 2014-07-17. [Začátek 54:52, konec 57:20]. Dostupné z: YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=0UNRZESLxKc#t=54m52s>. [cit. 2023-07-20].

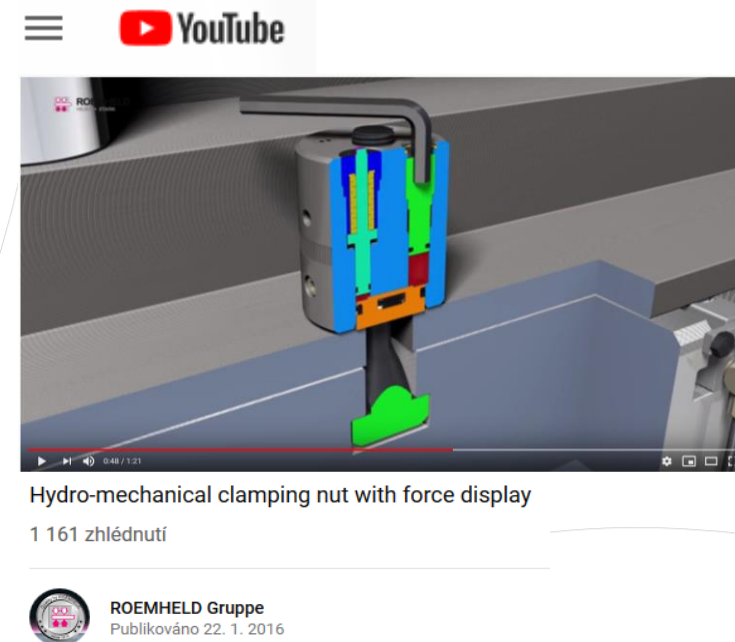
Výřez/obrázek z YouTube videa

Tvůrce. Název díla/obrázku. Vedlejší názvy. Výřez obrázku z videa/snapshot, online. In: *Název videa*. Místo: vydavatel, datum vydání/zveřejnění. [Umístění obrázku ve videu]. Dostupné z: YouTube, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

Výřez z videa, použitý jako ilustrace se začleněním vlastních popisků a označení

[22] ROEMHELD Gruppe. Hydro-mechanical clamping nut with force display. Výřez obrázku z videa, online. In: *Hydro-mechanical clamping nut with force display*. 2016-01-22. [Výřez z času 0:48]. Dostupné z: YouTube, https://www.youtube.com/watch?v=7AnUG_GgaVM&feature=youtu.be. [cit. 2023-07-18].

Umělecké vystoupení, přednáška, výstava, apod.

Červeně – nepovinné údaje.

JMÉNO tvůrce (role). *Název* . Druh inscenace/přednáška. *Další tvůrci a jejich role*. *Název a číslo edice/série*.
Místo vystoupení: instituce, datum (datum premiéry, datum konkrétního představení). Poznámky.

MILLEROVÁ, Kristina a RAZÍM, Tomáš (lektoři). *Jak správně citovat*. Přednáška. Praha: Národní technická knihovna, 2023-07-20.

STRAVINSKY, Igor (skladatel). *The Rite of Spring*. Balet. Vaslav NIJINSKY (choreograf), BALLETS RUSSES (účinkující). Paříž: Théâtre des Champs-Élysées, premiéra 1993-05-29, datum představení 1995-06-10.

SHAKESPEARE, William. *Hamlet*. Večerní představení pro tisk. Simon GODWIN (režisér); Zoe DONEGAN (producent); Sola AKINGBOLA (skladatel); ROYAL SHAKESPEARE COMPANY (účinkující). Stratford-upon-Avon: Royal Shakespeare Theatre, 2016-03-12.

NATIONAL GALLERY OF AUSTRALIA. *Matisse and Picasso*. Umělecká výstava. Canberra: National Gallery of Australia, 2019-12-13 až 2020-04-13.

Červeně – nepovinné údaje.

HLAVNÍ tvůrce. Název. **Vedlejší názvy.** Typ nosiče. **Další tvůrci.**
Místo: nakladatel, rok. Identifikátor. **Poznámky.**

LAŇKA, David. *Průšvihy Billa Madlafouska*. CD 2. Zvukový záznam;
CD. Jaroslav KODEŠ (režie); Oldřich KAISER (interpret). [Praha]:
Radioservis, [2016]. ISBN 8590236079922.

MOZART, Wolfgang Amadeus. *Malá noční hudba*. Zvukový záznam;
CD. Praha: KM Records, 2003. Obsahuje skladby: Serenáda G dur
(Allegro, Romance, Menuetto, Rondeau), Serenáda D dur (Andante,
Menuetto, Rondeau, Menuetto galante, Adagio).

Diplomová, disertační práce

JMÉNO tvůrce (student), rok obhajoby (Harvard). *Název práce*. Formát, Druh kvalifikační práce. Místo obhájení: Vysoká škola, kde student práci obhájl, Fakulta, rok obhajoby. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ZUNT, Robert, 2022. *Aktivita antioxidačních mechanismů u vybraných kmenů řas ovlivněných zamrzáním*. Online, Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta. Dostupné z: <https://theses.cz/id/uobfl1>. [cit. 2023-07-21].

MACKIE, A.G. *The Impact of National Identity on the Brexit Vote: Explaining the Variance in Support of the EU Between Scotland and England*. Online, Diplomová práce. Helsinki: University of Helsinki, Faculty of Social Sciences, 2016. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10138/236916>. [cit. 2023-07-21].

- Norma ČSN ISO 690 neřeší citování zákonů a legislativních dokumentů (z důvodu rozdílných právních systémů ve světě).
- Řídit se lze Legislativními pravidly vlády z 1.2.2018 (Čl.61-74) nebo citovat jako část seriálové publikace.

PŮSOBNOST (jurisdikce)*. *Název a číslo zákona/vyhlášky*. Podnázev. Formát. In: Název sbírky zákonů. Rok vydání, částka, rozsah stran. Identifikátor (ISBN, ISSN, DOI). Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Vyhláška č. 54 ze dne 16. února 2023, kterou se mění vyhláška č. 424/2017 Sb., o informačních povinnostech některých osob podnikajících na kapitálovém trhu, ve znění vyhlášky č. 327/2019 Sb.* In: Sbírka zákonů České republiky. 2023, částka 33, s. 634–637. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=39584>. [cit. 2023-07-21].

ČESKO. *Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)*. Online. In: Sbírka zákonů České republiky. 1998, částka 39, s. 5388-5419. Dostupný z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3146>. [cit. 2023-07-21].

*Někteří autoři začínají citaci až názvem zákona, u vyhlášek názvem instituce, která ji vydala – záleží na zvyklostech dané instituce.

Legislativní dokumenty rady EU a Evropského parlamentu

- Norma ČSN ISO 690 neřeší citování zákonů a legislativních dokumentů (z důvodu rozdílných právních systémů ve světě).
- Řídit se lze Legislativními pravidly vlády z 1.2.2018 (Čl.61-74) nebo citovat jako část seriálové publikace.

ORGÁN SPRÁVY*. *Název a číslo zákona/vyhlášky*. Podnázev. Formát. In: *Název sbírky zákonů*. Rok vydání, část, rozsah stran. Identifikátor (ISBN, ISSN, DOI). Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

EVROPSKÝ PARLAMENT a RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/821 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí režim Unie pro kontrolu vývozu, zprostředkování, technické pomoci, tranzitu a přepravy zboží dvojího užití (přepracované znění)*. Online. In: Úřední věstník Evropské unie. 11.6.2021, s. L206/1-L206/458. ISSN 1977-0626. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0821&qid=1679305261381&from=EN>. [cit. 2023-07-20].

NAŘÍZENÍ Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2012 ze dne 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany. Document 32012R1257. Online. In: Úřední věstník Evropské unie. 31. 12. 2012, L 361/1. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1678871912121&uri=CELEX%3A32012R1257>. [cit. 2023-07-20].

*Někteří autoři začínají citaci názvem zákona/vyhlášky – záleží na zvyklostech dané instituce.

JMÉNO majitele/žadatele (kód země žádosti/jurisdikce patentu). *Název.* Formát. Vedlejší názvy. Vynálezce (role). Datum podání přihlášky/žádosti. Datum udělení patentu. Oficiální označení řady. Typ dokumentu, číslo. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

NOVOTNÝ, Petr. *Propustek s deformační zónou* (CZ). Online. Přihl.: 2010-06-30. Uděl.: 2011-01-12. Patentový spis, PV2010-524, CZ 302313. Dostupné z: https://isdv.upv.cz/webapp/resdb.print_detail.det?pspis=PT/2010-524&plang=CS. [cit. 2023-07-21].

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI (CZ). *Pletená cévní náhrada – graft a stentgraft obsahující tuto pletenou cévní náhradu*. Online. Jana ŠPÁNKOVÁ a Brigita KOLČAVOVÁ SIRKOVÁ (vynálezci). Přihl.: 04.11.2016. Uděl.: 27.12.2016. Užitný vzor, CZ 30217 U1. Dostupné z: <https://isdv.upv.cz/doc/FullFiles/UtilityModels/FullDocuments/FDUM0030/uv030217.pdf>. [cit. 2023-07-20].

Červeně – nepovinné údaje.

NÁZEV STANDARDIZAČNÍ ORGANIZACE. Označení normy, *Název normy*. **Vedlejší názvy**.
Formát. Vydání. Místo: vydavatel, rok vydání. Dostupné z: URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ÚŘAD PRO TECHNICKOU NORMALIZACI, METROLOGII A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ [ÚNMZ]. ČSN ISO 690:2022, *Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů*. Online. Česká agentura pro standardizaci, 2022. Dostupné z: <https://csnonline.agentura-cas.cz/>. [paywall]. [cit. 2023-03-10].

Pozor!

Citování z českých norem se řídí Zákonem č. 22/1997 Sb., kde se v par. 5, odst. 8 říká: „České *technické normy a jiné technické dokumenty* nebo **jejich části** vydané na jakémkoliv nosiči smějí být rozmnožovány a **rozšiřovány jen se souhlasem Agentury**.“

Pokyny České agentury pro standardizaci k podání žádosti o udělení souhlasu k rozmnožování a rozšiřování (citaci) částí českých technických norem (včetně vysvětlení, kdy není nutné o souhlas při přímé citaci normy žádat) najdete [zde](#).

Obdobná pravidla platí často i u norem zahraničních.

Červeně - nepovinné údaje.

Tvůrce, rok (Harvard). *Název publikace*. **Vedlejší názvy**. Formát a typ nosiče/média. Označení mapové edice. Předmětná oblast. Měřítko. Vydání a verze. **Další tvůrce**. Edice, číslo edice. Místo: vydavatel, rok (číselný odkaz, průběžné poznámky). Rozměr mapy. Datum úprav/revize. ISBN. Distributor/poskytovatel online obsahu. Dostupné z: URL. Fyzické umístění (archiválie). [cit. RRRR-MM-DD].

Okolí Brna: Ivančicko: turistická mapa. 1:50 000. 3.vyd. Edice Klubu českých turistů. Praha: Trasa, 2010. 580 x 770 mm. ISBN 978-80-7324-259-6.

Etheldreda's Isle: a pictorial map of the Isle of Ely to commemorate the 13000th anniversary of the founding of Ely's conventual church. Měřítko neuvedeno. March (Cambs): T. A. Bevis, 1973. 400 x 490 mm. Místo: British Library Map Library, vol. 1640, část 42.

GOOGLE. *York* [UK]. Mapa; online. Google Maps, 2023. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/place/York,+UK/@53.95864,-1.1217909,13z/data=!3m1!4b1!4m6!3m5!1s0x4878c340e19865f1:0x4774ab898a54e4d1!8m2!3d53.9614205!4d-1.0739108!16zL20vMDg4Y3A?entry=ttu>. [cit. 2023-07-25].

JMÉNO tvůrce. Název. Verze/vydání. Formát a typ zdroje (např. Online, dataset). Systémové požadavky. Místo vydání: Název hostitelského archivu/Vydavatel, Datum publikování. Datum aktualizace. Licence. Distributor/poskytovatel online obsahu. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ], 2023. *Indexy spotřebitelských cen podle klasifikace ECOICOP - bazický index (měsíčně) – od roku 2018 (kód: CEN083A/17)*. Online databáze. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CEN083A&skupId=2218&z=T&f=TABULKA&katalog=31779&pvo=CEN083A&evo=v2504 !_CE N-SPO-BAZIC2015-EM_1. [cit. 2023-07-25].

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR. Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Naše společnost 2005 – duben*. Ver. 1.0. Online datový soubor. Praha: Český sociálněvědní datový archiv (ČSDA), 2005. Dostupné z: <https://doi.org/10.14473/V0504>. [cit. 10.2.2022].

JMÉNO tvůrce. Název. Verze/vydání. Formát a typ zdroje (např. Online, dataset). Systémové požadavky. In: Název hostitelského archivu. Místo vydání: Název hostitelského archivu/Vydavatel, Datum publikování. Datum aktualizace. Licence. Distributor/poskytovatel online obsahu. Dostupné z: DOI/URL. [cit. RRRR-MM-DD].

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA [ČNB]. *Tabulka A21: Agregovaná rozvaha měnových finančních institucí v ČR (bez ČNB) – aktiva (číslo sestavy 57203/1013)*. Online tabulka. In: Databáze časových řad ARAD. ČNB, c2003-2023. Sestava vygenerována dne 2023-07-25. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=1&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=57203&p_uka=1%2C2%2C3%2C4%2C5%2C6%2C7%2C8%2C9%2C10%2C11%2C12%2C13%2C14%2C15&p_stride=AAAAB&p_od=200201&p_do=202112&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C. [cit. 2023-07-25].

Červeně - nepovinné údaje.

VÝROBCE/tvůrce, rok (Harvard; rok vzniku/instalace/aktualizace/přístupu). *Název programu / hry*. Vedlejší název. Formát/typ zdroje (Program/game, online). Doplnkové info (verze, edice). Místo: **vydavatel**, datum vydání. Datum úprav/revize. Dostupné z: distributor, URL. Požadavky na systém. [datum přístupu/použití RRRR-MM-DD].

ROY ROSENZWEIG CENTER FOR HISTORY AND NEW MEDIA. *Zotero*. Program. Verze 4.0 for Firefox. Dostupné z: <https://www.zotero.org/>. K dispozici pro Mac, Windows, and Linux. [datum použití: 2015-11-25].

AVAST SOFTWARE. *Avast! Pro Antivirus*. Program. Dostupné z: <http://www.avast.com/cs-cz/pro-antivirus>. Požadavky na systém: Processor Pentium 3, 128 MB RAM, 250 MB volného místa na pevném disku, Windows 7, Windows Vista (kromě Starter Edition), Windows XP Service Pack 2 nebo vyšší. [cit. 2013-10-30].

MOZILLA EUROPE a MOZILLA FOUNDATION. *Mozilla Firefox 4.0*. Program. Dostupné z: <http://www.mozilla-europe.org/cs/>. Požadavky na systém: PC Windows 2000, XP, Server 2003, Vista 7; 512 MB RAM; 200MB místa na disku. [cit. 2011-04-26].

Červeně - nepovinné údaje.

JMÉNO tvůrce. Název. Vedlejší názvy. Formát/typ dokumentu. Vydavatel, Datum publikování/aktualizace. Dostupnost a přístup. [Datum citování]. **Poznámka.**

Citace příbalového letáku léku

ZENTIVA. *Endiaron, 250mg potahované tablety*. Příbalová informace; online. Praha, 2022. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/download.php?file=PI193520.pdf&type=pil&as=endiaron-pil>. [cit. 2023-01-27].

Citace letáku

ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR. *Dálnice D11 Jaroměř - Trutnov, stavba 1108*. Informační leták, stav k 11/2022. Online. 2022. Dostupné z: https://apdos.roadmedia.cz/Upload/Stavby/33/infoletak_d11-jaromer-trutnov.pdf. [cit. 2023-02-02].

Citace produktového listu

RASPBERRY PI LTD. *Raspberry Pi Camera Module 3 Standard NoIR Wide NoIR Wide: Product Brief*. Online. 2023. Dostupné z: https://cdn.sparkfun.com/assets/c/b/3/a/1/Camera_Module_3_Product_Brief.pdf. [cit. 2023-02-03].

Citace výroční zprávy

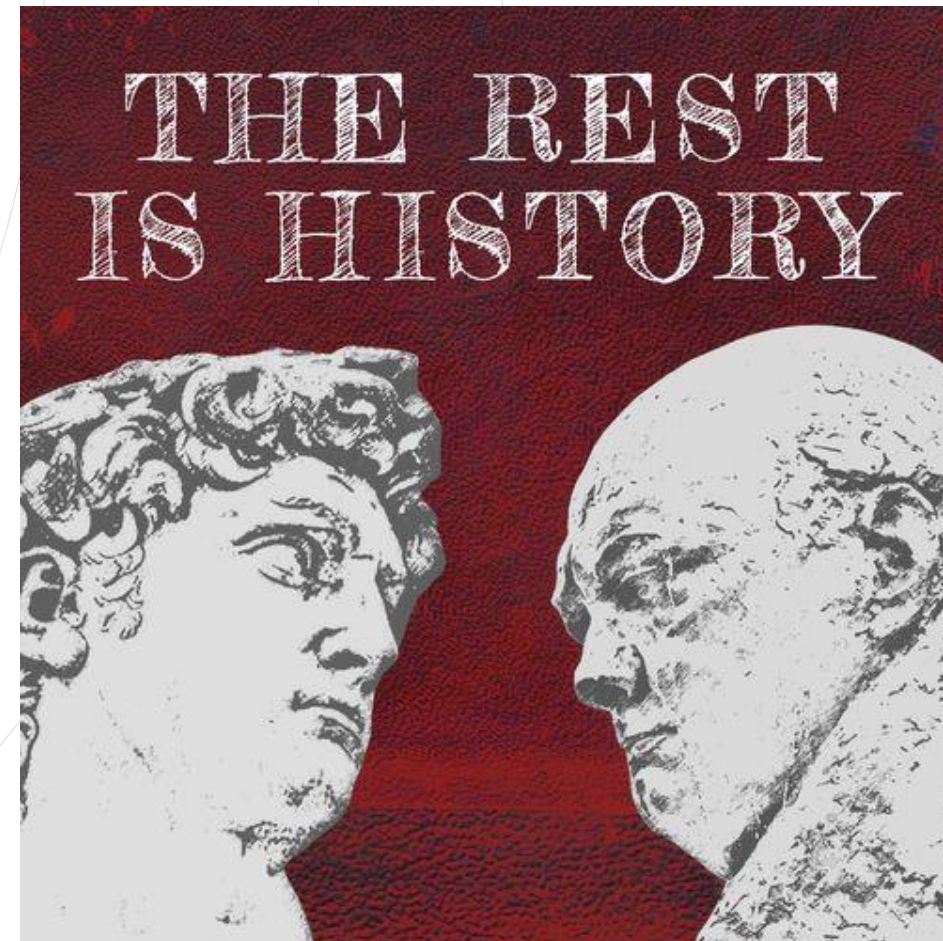
KOMERČNÍ BANKA. *Konsolidovaná výroční zpráva 2021*. Online. Praha, 2022. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/9aafd6ac-7be2-4808-9060-2feae98f9cd0/Vyrocni-zprava-KB-2021_1.pdf.aspx. [cit. 2023-02-02].

Podcast

Norma ČSN ISO 690:2022 neřeší přímo citování podcastů, zmiňuje ale citování nahrávek.

Moderátor (tvůrce), rok (Harvard). *Název/číslo dílu*.
Formát/typ zdroje (podcast, online). In: Název
podcastu. Datum publikování. Dostupné z: URL.
[Datum přístupu/citování].

HOLLAND, Tom a SANDBROOK, Dominic, 2021. 45. *Top Ten Eunuchs*. Podcast; online. In: The Rest Is History. 2021-04-22. Dostupné z: Podtail, <https://podtail.com/en/podcast/the-rest-is-history/45-top-ten-eunuchs/>. [cit. 2022-02-02].

Archivní dokument, muzejní exponát

JMÉNO tvůrce. *Název*. Formát/typ zdroje. Datum. **In:** Fyzické umístění (název fondu/sbírky, lokace, název úložiště, karton, inventární číslo, signatura (nebo jiná lokalizační značka)).
Místo: instituce.

Modlitební koberec – Smyrna [Turecko]. Ručně tkaný koberec. 199 cm × 192 cm. [19. stol.] Místo: Slovenská národná galéria, Bratislava. Inventární číslo UP-I 76. Digitální zástupce dostupný z: https://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.UP-I_76?collection=266.

[Hlášení hejtmana o nezaměstnanosti]. In: Presidiální spisy z roku 1931, spis. č. 456. Místo: Okresní archiv Přerov, pobočka Podštát, Okresní úřad Hranice.

[Anon.], [cca 1850]. *Slovácký kroj*. Exponát. In: fond krojových součástí, inv. č. K 239-270. Místo: Slovácké muzeum, Uherské Hradiště.

*Více k tématu:

WANNER, Michal et al. *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. online. Druhé, opravené a rozšířené vydání. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby MV, 2015. ISBN 978-80-86466-78-1.

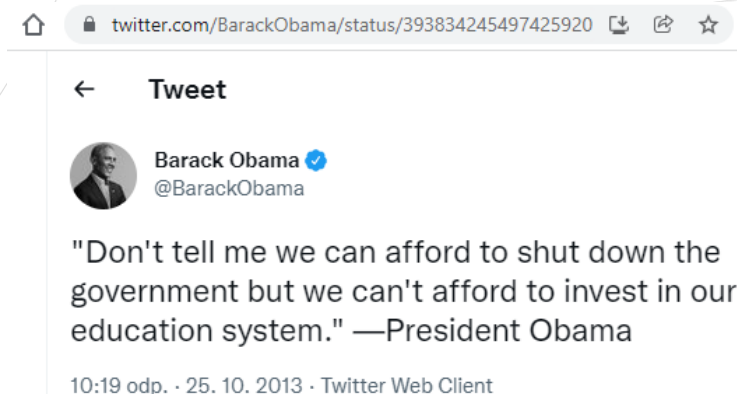
Příspěvek na Facebooku, Twitteru, diskuzním fóru...

TVŮRCE příspěvku [uživatelské jméno/nick], rok (Harvard). *Název příspěvku/zprávy*. Typ obsahu. Datum. Dostupné z: Název služby, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

SCHWARZENBERG, Karel [@karel.schwanzenberg]. *Tím, že si uvědomujeme vlastní chyby....* Příspěvek na Facebooku. 2013-10-10. Dostupné z: Facebook, <https://www.facebook.com/karel.schwarzenberg/posts/10151735567773925>. [cit. 2022-02-08].

OBAMA, Barack [@BarackObama]. *Don't tell me we can afford to shut down....* Tweet. 2013-10-25. Dostupné z: Twitter, <https://twitter.com/BarackObama/status/393834245497425920>. [cit. 2022-02-08].

THE SIMPSONS [@TheSimpsons]. *[animace Happy Labor Day]*. Obrázek; tweet. 2019-09-02. Dostupné z: Twitter, <https://twitter.com/TheSimpsons/status/1168539078444208131>. [cit. 2022-02-08].

Osobně získané informace (ústní, mail, dopis, přednáška)

Červeně - nepovinné údaje.

Jméno autora (dotazovaného), **relevantní informace o autorovi**. Název. Typ zdroje/sdělení. Místo a datum rozhovoru/mailu/přednášky*. **Poznámka**.

Citace osobního rozhovoru (nepublikovaného)**

ANTLOVÁ, Marie [středoškolská učitelka Gymnázium Tišnov]. Ústní sdělení. Tišnov, 2018-05-28, 8:55-9:15. Nahrávka v archivu autora.

NOVÁK, Jan [nar. 1930, vězněm v Jáchymově v l.1951-1955]. Telefonní rozhovor. Praha, 3.10.2019 14:00-14:30. Audionahrávka uložena v archivu autora.

Citace emailu

PRITCHARD, Sarah, 1995-02-18. *Re: Your Request for Information about ISO Standards*. Email [osobní komunikace].

Dle paní Sarah Pritchard (osobní komunikace, 1995-02-15) je třeba....

Citace přednášky (nepublikované)

KAZÍM, Tomáš [informační specialista Akademie věd]. *Citování*. Přednáška. Praha: Národní technická knihovna, 2022-01-01.

*Norma ČSN ISO690:2022 uvádí datum před názvem (s.132), výklad Citací.com za typ zdroje či za místo.

**Jméno osoby, která zodpovídá dotazy, by mělo být v citaci uvedeno na prvním místě. Pokud je rozhovor veden spíše formou určité diskuse či polemiky, uvedli bychom tazajícího hned za jménem dotazovaného.

- Norma ČSN ISO 690 neřeší citování judikatury.
- Řídit se lze pokyny své školy, pravidly Nejvyššího soudu nebo Soudního dvora Evropské unie.

Rozhodnutí českých soudů (např. Nejvyšší soud ČR)

Typ rozhodnutí Název soudu ze dne DD.MM.RRRR, sp. zn. Spisová značka (uveřejnění, pokud existuje), bod rozhodnutí (je-li znám).

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 300/2010 (uveřejněný pod č. 32/2013 Sb. rozh. obč.).

Rozhodnutí Soudního dvora EU (SDEU)

Typ rozhodnutí ze dne DD.MM.RRRR, Běžný název věci, číslo věci v rejstříku, ECLI kód, bod rozhodnutí (je-li znám).

Rozsudek ze dne 12. 7. 2005, Schempp, C-403/03, EU:C:2005:446, bod 19.

3. Dilemata a špeky

Dilemata a špeky

- Kam v textu s tečkou a citací
- Neznámý autor, korporátní autor
- Překlady
- Citace citátu (sekundární citování)
- Co nezapomenout zkontrolovat (časté chyby)

Dilemata: Kam v textu s tečkou a citací

Pravidla jednotlivých institucí se mohou lišit!

Běžný postup: uvědomte si, zda se citace/odkaz váže jen k určitým slovům/krátké části věty, nebo k celému odstavci/větě/delší části věty.

- **Odkaz se vztahuje pouze k určitým slovům/kratší části věty/jedné větě** – tečka či čárka je až za odkazem:

Panují obavy některých odborníků, že „*roboti zaberou naše byty*“ (Tvrdá, 2015, s. 150).

Panují obavy, že „*roboti zaberou naše byty*“ (Tvrdá, 2015, s. 150), což je velmi kontroverzní názor.

Tvrdá se obává nadvlády robotů (2015, s. 150).

Tvrdá (2015, s. 150) se obává nadvlády robotů.

- **Celý odstavec/delší věta/podstatná část věty je přímou citací/parafrází z jednoho zdroje** – tečka uzavírá citovanou větu/parafrázi, citace/odkaz je až za uvozovkami, případná další věta navazuje po mezeře:

„*Mám určitě pravdu, hluboce jsem se nad vším zamyslela a je to jasné, roboti zaberou naše byty. Nás si možná ponechají pro zábavu.*“ (Tvrdá, 2015, s. 150)

Tvrdá říká: „*Mám určitě pravdu, hluboce jsem se nad vším zamyslela a je to jasné, roboti zaberou naše byty.*“ (Tvrdá, 2015, s. 150)

Dilemata: Neznámý autor, korporátní autor

- Vždy se snažíme autora/tvůrce zjistit. U děl „bez autora“ se vždy zamyslete nad věrohodností zdroje.
- Tvůrce/autor může být i korporace (akademická/státní instituce, firma, výzkumný ústav apod.) – uvádíme celé oficiální jméno organizace, zkratku pak lze uvést v hranaté závorce. Výjimku tvoří organizace známé pod zkratkou. Cizí jména mohou být uvedena v jazyce citovaného zdroje, nebo v jazyce psané publikace (u všech citací ale stejně):

OSN [Organizace spojených národů].

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA [NTK].

- Pokud je tvůrcem oddělení určité instituce, je název instituce uveden jako první velkými písmeny a pak následuje název podřízené složky malými písmeny:

UNIVERZITA KARLOVA: Právnická fakulta.

- Pokud je v dokumentu uvedeno, že se jedná o anonymní dílo, místo autora zapíšeme Anonymní nebo Anonym:

ANONYM. *Hříšné vášně*. Praha : Dybbuk, 2008. ISBN 978-80-86862-55-2.

- Pokud tvůrce/autor není známý (např. u online zdrojů, encyklopedie), citace začíná rovnou názvem:

...blablabla (Lumen gentium, 1992, s. 4).

Lumen gentium: věroučná konstituce o církvi, 1992. Karl RAHNER (předmluva); Jindra HUBKOVÁ (překl.). Praha: Scriptum. ISBN 80-85528- 07-X.

Dilemata: Překlady

Jak citovat z dokumentu, který není přeložen do češtiny?

Řiďte se pokyny vaší instituce (toto jsou pouze dvě z mnoha možností).

1. Citaci sami přeložte do češtiny a přeloženou ji v uvozovkách kurzívou uveďte v textu vaší práce.
 - K překladu v textu uveďte např. v závorce, že jde o „překlad autora“, „překlad vlastní“ apod.
 - V poznámce pod čarou uveďte cizojazyčné znění přímé citace (je to nutné, aby čtenář mohl posoudit, zda nedošlo k chybnému překladu).
 - V textu, pod čarou i v seznamu literatury odkažte na dokument, z něž jste citaci přeložili.

„Toto je přímá citace z anglického originálu.“ (Miller, 2010, s.15), (vlastní překlad autora práce) ¹

¹*This is the direct quote from the English original.*“ (Miller, 2010, s.15)

2. Je možné uvést citaci v jazyce originálu spolu s jejím překladem v závorkách přímo v textu (je-li krátká).
 - V textu i v seznamu literatury odkažte na dokument, z něž jste citaci přeložili.

Miller ve svém díle říká *„This is the direct quote from the original“* [„Toto je přímá citace z anglického originálu“, vlastní překlad autora práce] (Miller, 2010, s. 15).

Dilemata: citace citátu (sekundární citování)

- **Vždy se snažte vycházet z primárního zdroje** – citát/parafráze v sekundárním zdroji může být vytržený z kontextu nebo obsahovat chyby.
- Snažte se vyhnout přebírání citací z dokumentů, které neprošly publikačním procesem, recenzním řízením atd. (web, diplomová práce, disertace) – všichni děláme chyby.
- Někdy ale nemáme jinou možnost (např. primární dokument je v jazyce, který neovládáte; primární dokument je nedostupný):

Tvrdý ve své knize zmiňuje Argument čínského pokoje, ve kterém John Searle čtenáře vybízí k „blablabla bla bla“ (Searle, 1994 cit. dle Tvrdý, 2014, s. 61).

- V seznamu lit. citujeme dokument, ze kterého jsme čerpali, tzn. ten sekundární:

TVRDÝ, Filip. 2014. *Turingův test: filozofické aspekty umělé inteligence*. Praha: Togga, 213 s. ISBN 978-80-7476-043-3.

Dilemata: Co zkontrolovat před odevzdáním práce (časté chyby)

Než práci vytisknete, zkontrolujte si seznam použité literatury:

- ☐ Bibliografické záznamy obsahují povinné údaje a jsou podle nich dohledatelné.
- ☐ Způsob zápisu jmen autorů je jednotný.
- ☐ Způsob zápisu stejných typů dokumentů je jednotný:
 - ☐ Správné používání kurzívy (název publikace/článku nebo název časopisu),
 - ☐ U netištěných dokumentů nechybí údaj o formátu dokumentu,
 - ☐ U elektronický zdrojů nechybí údaj o datu citování (a je všude ve formátu RRRR-MM-DD),
 - ☐ Nechybí tečky mezi jednotlivými částmi a na konci citace,
 - ☐ URL/odkazy na el. verze dokumentů jsou funkční,
 - ☐ Na konci řádků není jednoznakové slovo (např. a, k, s apod.).
- ☐ Použitý font, grafická úprava je u všech záznamů stejný.
- ☐ ISBN, ISSN, DOI, data se nerozdělují na dva řádky, na konci řádku se v nich používá tzv. pevná mezera.
- ☐ URL lze zalomit pevnou mezerou za jednoduchým nebo dvojitým lomítkem či spojovníkem.

Zkontrolujte si seznam obrázků, tabulek apod.:

- ☐ U jednotlivých obrázků/tabulek nechybí popisky, včetně čísla obrázku/tabulky,
- ☐ Seznam obrázků/tabulek obsahuje povinné údaje.

Dilemata: Co zkontrolovat před odevzdáním práce (časté chyby)

Než práci vytisknete, zkontrolujte si seznam použité literatury:

- ☒ Bibliografické záznamy obsahují povinné údaje a jsou podle nich dohledatelné
- ☐ Způsob zápisu jmen autorů je jednotný.
- ☐ Způsob zápisu stejných typů dokumentů je jednotný:
 - ☐ Správné používání kurzívy (název publikace/článku nebo název časopisu),
 - ☐ U netištěných dokumentů nechybí údaj o formátu dokumentu,
 - ☐ U elektronický zdrojů nechybí údaj o datu citování (a je všude ve formátu RRRR-MM-DD),
 - ☐ Nechybí tečky mezi jednotlivými částmi a na konci citace,
 - ☐ URL/odkazy na el. verze dokumentů jsou funkční,
 - ☐ Na konci řádků není jednoznakové slovo (např. a, k, s apod.).
- ☐ Použitý font, grafická úprava je u všech záznamů stejný.
- ☐ ISBN, ISSN, DOI, data se nerozdělují na dva řádky, na konci řádku se v nich používá tzv. pevná mezera
- ☐ URL lze zalomit pevnou mezerou za jednoduchým nebo dvojitým lomítkem či spojovníkem

Zkontrolujte si seznam obrázků, tabulek apod.:

- ☐ U jednotlivých obrázků/tabulek nechybí popisky, včetně čísla obrázku/tabulky
- ☐ Seznam obrázků/tabulek obsahuje povinné údaje.

Kde hledat pomoc

Průvodce NTK na téma Citování

NTK

Konzultace

Vyhledávání a hodnocení informací

Citování

Struktura práce

Individuální přístup

Online/Osobně

Online návody a vzorové SŠ práce

Moodle NTK – prezentace a záznamy z workshopů a webinářů

STEMskiller – rozcestník volně dostupných online návodů pro začínající výzkumníky (v angličtině)

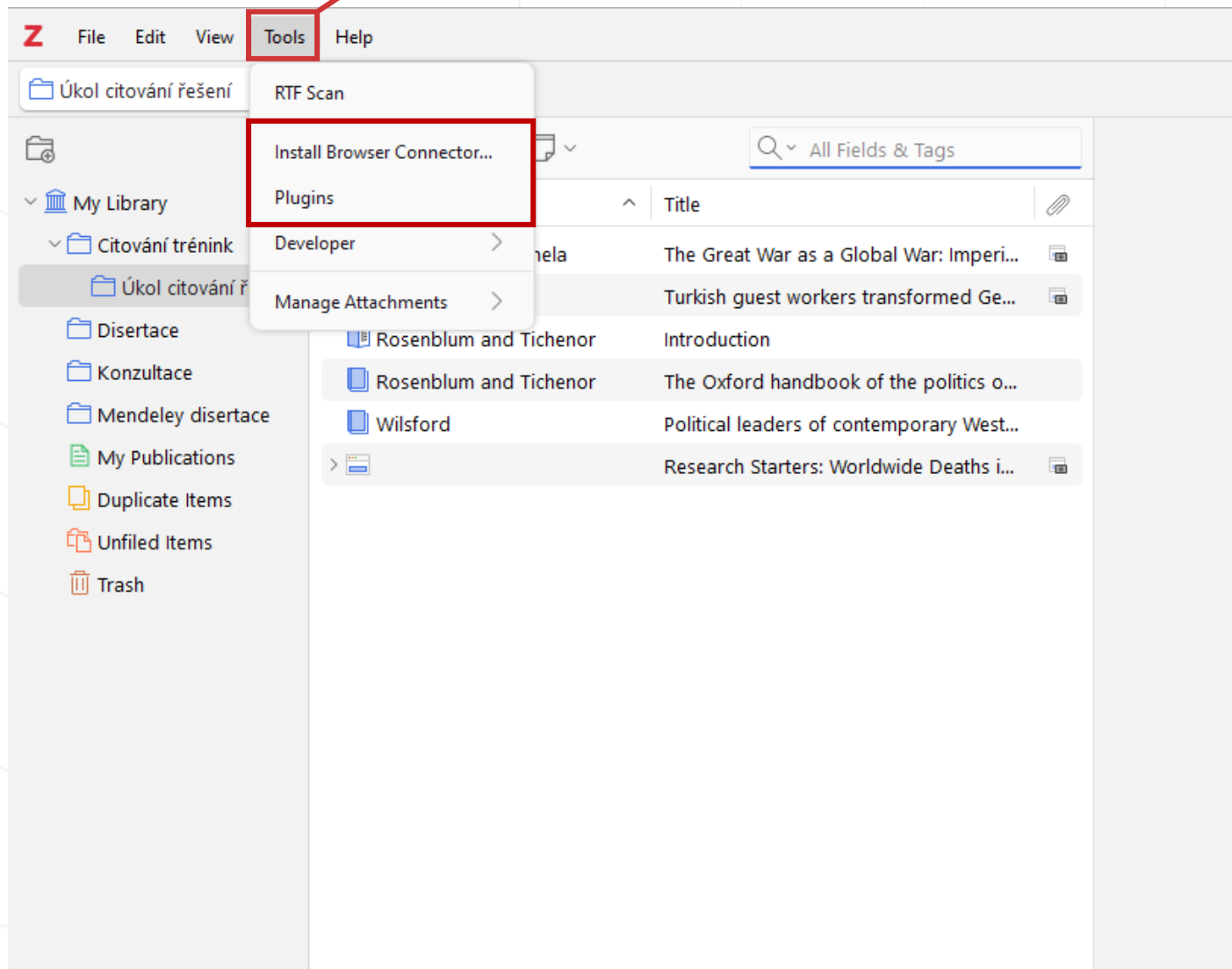
Děkujeme za pozornost!

Kontakty:

lucie.sajmanov@techlib.cz

beata.soperova@techlib.cz

Nástroje

Frontiers | Enhanced production of select phytocannabinoids in *Cannabis* cultivars using microbial consortia

Enhanced production of select phytocannabinoids in *Cannabis* cultivars using microbial consortia

Bulbul Ahmed^{1,2†} František Beneš^{3†} Jana Hajšlová^{3†} Lenka Fišarová^{4†}
Miroslav Vosátka^{4†} Mohamed Hijri^{1,2*†}

¹ African Genome Center, Mohammed VI Polytechnic University (UM6P), Ben Guerir, Morocco
² Institut de Recherche en Biologie Végétale, Université de Montréal, Montréal, QC, Canada
³ Department of Food Analysis and Nutrition, University of Chemistry and Technology, Prague, Czechia
⁴ Institute of Botany, Czech Academy of Sciences, Průhonice, Czechia

The root microbiome of medical cannabis plants has been largely unexplored due to past legal restrictions in many countries. Microbes that live on and within the tissue of *Cannabis sativa* L. similar to other plants, provide advantages such as stimulating plant growth, helping it absorb minerals, providing protection against pathogen attacks, and influencing the production of secondary metabolites. To gain insight into the microbial communities of *C. sativa* cultivars with different tetrahydrocannabinol (THC) and cannabidiol (CBD) profiles, a greenhouse trial was carried out with and without inoculants added to the growth substrate. Illumina MiSeq metabarcoding was used to analyze the root and rhizosphere microbiomes of the five cultivars. Plant biomass production showed higher levels in three of five cultivars inoculated with the arbuscular mycorrhizal fungus *Rhizophagus irregularis* and microbial suspension. The blossom dry weight of the cultivar THE was greater when inoculated with *R. irregularis* and microbial suspension than

The screenshot displays the Zotero application window. On the left, the 'My Library' sidebar shows a list of folders, with 'Disertace' selected. The main pane shows a list of bibliographic entries. A red box highlights the top toolbar icons, and a red arrow points from the text 'Další možnosti ukládání zdrojů' to the 'Add Item' icon. The entry 'Ahmed et al.' is selected, and its details are shown on the right.

Creator	Title
Abbasi et al.	Effect of foliar applications of neem oil and fish emulsion on bact...
Aguirre-Becerra et al.	Role of Stress and Defense in Plant Secondary Metabolites Produ...
Ahmed et al.	Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Can...
Attia et al.	Acaricidal activity of 31 essential oils extracted from plants collect...
Badawy et al.	Preparation and characterizations of essential oil and monoterpe...
Balthazar et al.	Biocontrol Activity of <i>Bacillus</i> spp. and <i>Pseudomonas</i> spp. Against ...
Bhardwaj et al.	Biofertilizers function as key player in sustainable agriculture by i...
Bhaskar et al.	Biotic elicitors: a boon for the in-vitro production of plant second...
Brundrett et al.	Working with mycorrhizas in forestry and agriculture
Das et al.	Insecticidal and fungicidal efficacy of essential oils and nanoenca...
DOUNGNAPE et al.	Acaricidal activity of essential oil nanoemulsion against the Africa...
Duvnjak et al.	First Report of Hemp Fusarium Wilt Caused by <i>Fusarium oxyspor</i> ...
Farinas and Peduto Hand	First Report of <i>Golovinomyces spadicus</i> Causing Powdery Mildew ...
Garfinkel	Three Botrytis Species Found Causing Gray Mold on Industrial He...
Garfinkel	First Report of <i>Sclerotinia sclerotiorum</i> Causing Stem Canker on Ca...
Garrido et al.	Exogenous application of stress-related signaling molecules affec...
Gojani et al.	Anti-Inflammatory Effects of Minor Cannabinoids CBC, THCV, and ...
Gorelick and Bernstein	Chemical and Physical Elicitation for Enhanced Cannabinoid Produ...
Grimon et al.	Oral THC:CBD cannabis extract for refractory chemotherapy-induc...
Gwinn et al.	Diseases of Cannabis sativa Caused by Diverse Fusarium Species
Gwinn et al.	Fungal and mycotoxin contaminants in cannabis and hemp flower...
Hong et al.	In Vitro and In Vivo Anti-Inflammatory Potential of Cannabichrome...
Ianiri et al.	Transcriptomic investigation of the interaction between a biocontr...
Islam et al.	Cannabinoids Accumulation in Hemp (<i>Cannabis sativa</i> L.) Plants u...
Ismail et al.	Acaricidal activities of some essential and fixed oils on the two-sp...
Jamiołkowska	Natural Compounds as Elicitors of Plant Resistance Against Disea...
Jerushalmi et al.	Fungal Pathogens Affecting the Production and Quality of Medical...
Kakabouki et al.	Effect of Colonization of <i>Trichoderma harzianum</i> on Growth Devel...
Khaleil et al.	Essential Oil of <i>Foeniculum vulgare</i> Mill. as a Green Fungicide and...

Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia

Info

Item Type	Journal Article
Title	Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia
Author	Ahmed, Bulbul
Author	Beneš, František
Author	Hajšlová, Jana
Author	Fišarová, Lenka
Author	Vosátka, Miroslav
Author	Hijri, Mohamed
Publication	Frontiers in Plant Science
Volume	14
Issue	
Pages	
Date	2023-08-31
Series	
Series Title	
Series Text	
Journal Abbr	Front. Plant Sci.
Language	English
DOI	10.3389/fpls.2023.1219836
ISSN	1664-462X
Short Title	
URL	https://www.frontiersin.org/journals/plant-science/articles/10.3389/fpls.2023.1219836/full
Accessed	3/24/2025, 4:10:49 PM
Archive	
Loc. in Archive	
Library Catalog	Frontiers
Call Number	

Disertace

My Library

- Citování trénink
- Úkol citování řeše...
- Disertace
- Konzultace
- Mendeley disertace
- My Publications
- Duplicate Items
- Unfiled Items
- Trash

Systém složek (možnost sdílení)

Klíčová slova (Tagy)

Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia

Info

Item Type	Journal Article
Title	Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia
Author	Ahmed, Bulbul
Author	Beneš, František
Author	Hajšlová, Jana
Author	Fišarová, Lenka
Author	Vosátka, Miroslav
Author	Hijri, Mohamed
Publication	Frontiers in Plant Science
Volume	14
Issue	
Pages	
Date	2023-08-31
Series	
Series Title	
Series Text	
Journal Abbr	Front. Plant Sci.
Language	English
DOI	10.3389/fpls.2023.1219836
ISSN	1664-462X
Short Title	
URL	https://www.frontiersin.org/journals/plant-science/articles/10.3389/fpls.2023.1219836/full
Accessed	3/24/2025, 4:10:49 PM
Archive	
Loc. in Archive	
Library Catalog	Frontiers
Call Number	

Detailní informace o zdroji s možností ruční editace

The screenshot shows the Zotero application window. On the left is a sidebar with a 'My Library' section containing folders like 'Citování trénink', 'Úkol citování řeše...', 'Disertace', 'Konzultace', 'Mendeley disertace', 'My Publications', 'Duplicate Items', 'Unfiled Items', and 'Trash'. Below this is a list of tags including '<i>Foeniculum vulgare</i>', '<i>Vicia faba</i>', 'arbuscular mycorrhizal fungi', 'Bioinoculant bud rot', 'Business & Economics / Ind...', 'Cannabis CBD chitinase', 'defensin disease essential oil', and 'Filter Tags'. The main pane displays a list of references with columns for 'Creator' and 'Title'. The reference by Bhardwaj et al. is selected. On the right, a detailed view of this reference is shown, including its title, authors, and a full-text PDF attachment. A red box highlights the PDF attachment, and a red arrow points from it to the text 'Dostupný plný text (či jiná příloha)'. Another red box highlights the 'Plný text' link at the bottom of the attachment preview, with a red arrow pointing to the text 'Přiložený soubor s přístupem k PDF'.

Dostupný plný text
(či jiná příloha)

Přiložený soubor
s přístupem k PDF

Seznam
poznámek

The screenshot shows the Zotero application window. The title bar includes the Zotero logo and menu items: File, Edit, View, Go, Tools, Help. The address bar shows the document title 'Enhanced production of Cannabis sativa L.' and a page indicator '2 / 17'. The left sidebar contains a 'Seznam poznámek' (List of notes) icon. The main content area displays a document snippet with text about phytocannabinoids and a list of keywords: *Cannabis*, arbuscular mycorrhizal fungi, microbiome, phytocannabinoids, rhizosphere, bioinoculant. The right sidebar contains a 'Detailní informace o zdroji' (Detailed information about the source) icon. The bottom section of the document shows an 'Introduction' section discussing the production of *Cannabis sativa* L. and its medicinal uses, followed by a paragraph on biomass production and metabolic profiles.

Detailní
informace
o zdroji

Seznam
poznámek

The screenshot shows the Zotero application window. The main pane displays a document titled "Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia". The document content includes an introduction and a list of references. A red box highlights a specific paragraph in the introduction: "Plant genotype influences the rhizosphere's microbial communities because different compartments have different physical and chemical characteristics that affect the microbes in the rhizosphere, and plant roots release a wide range of chemical substances to attract and choose microbes in the rhizosphere (Berendsen et al., 2012; Marques et al., 2014; Sapkota et al., 2015). Genotypes can have a unique core microbiome (a group of microbial taxa that are always associated with a specific host). For example, soybean inoculated with a microbial suspension from forest soil increased the total phosphate accumulation by 23%, providing phytate as the sole phosphate source due to a core microbiome that was correlated with phytate mineralization (Ahmed et al., 2021a). Identifying the core microbiome of a particular genotype, which is associated with its optimal growth and nutrition, could be a diagnostic test to explain suboptimal plant performance. It might also reveal a lack of essential microorganisms that should be added to improve plant growth and enhance other desired functions, including the biosynthesis of secondary compounds (Ahmed and Hijri, 2021). Our previous study on hemp grown in six locations in New York State in agricultural production systems identified four bacterial (*Gimnesia maris*, *Pirellula* sp. *Lacipirellula limnantheis*, and *Gemmata* sp.) and three fungal (*Fusarium oxysporum*, *Gibellulopsis piscis*, and *Fusarium causeti*) core microbiome (Ahmed et al., 2021b)." A red arrow points from the text "Seznam poznámek" to the list of notes on the left. The list of notes includes: "Page 2 Use for searching", "Page 2 Through generations, genetic variability in cannabis has spread, leading to a broad range of varieties...", "Page 2 Gluconacetobacter diazotrophicus, Azospirillum brasilense, Burkholderia ambifaria, and Herbaspirillum...", "Page 2 Plant genotype influences the rhizosphere's microbial communities because different compartments have different physical and chemical characteristics that affect the microbes in the rhizosphere, and plant roots release a wide range of chemical substances to attract and choose microbes in the rhizosphere (Berendsen et al., 2012; Marques et al., 2014; Sapkota et al., 2015).", and "Page 2 Genotypes can have a unique core microbiome (a group of microbial taxa that are always associated with a specific host). For example, soybean inoculated with a microbial suspension from forest soil increased the total phosphate accumulation by 23%, providing phytate as the sole phosphate source due to a core microbiome that was correlated with phytate mineralization (Ahmed et al., 2021a). Identifying the core microbiome of a particular genotype, which is associated with its optimal growth and nutrition, could be a diagnostic test to explain suboptimal plant performance. It might also reveal a lack of essential microorganisms that should be added to improve plant growth and enhance other desired functions, including the biosynthesis of secondary compounds (Ahmed and Hijri, 2021). Our previous study on hemp grown in six locations in New York State in agricultural production systems identified four bacterial (*Gimnesia maris*, *Pirellula* sp. *Lacipirellula limnantheis*, and *Gemmata* sp.) and three fungal (*Fusarium oxysporum*, *Gibellulopsis piscis*, and *Fusarium causeti*) core microbiome (Ahmed et al., 2021b).".

Připojený
obsah

Page 2

Use for searching

Page 2

Through generations, genetic variability in cannabis has spread, leading to a broad range of varieties...

Page 2

Gluconacetobacter diazotrophicus, Azospirillum brasilense, Burkholderia ambifaria, and Herbaspirillum...

Page 2

Plant genotype influences the rhizosphere's microbial communities because different compartments have different physical and chemical characteristics that affect the microbes in the rhizosphere, and plant roots release a wide range of chemical substances to attract and choose microbes in the rhizosphere (Berendsen et al., 2012; Marques et al., 2014; Sapkota et al., 2015).

Page 2

Genotypes can have a unique core microbiome (a group of microbial taxa that are always associated with ...

Add to Note

Yellow

Red

Green

Blue

Purple

☒ Magenta

Orange

Gray

Edit Page Number...

Edit Annotation Text

Convert to Highlight

Delete

Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia

Info

Item Type

Journal Article

Title

Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia

Author

Ahmed, Bulbul

Author

Beneš, František

Author

Hajšlová, Jana

Author

Fišarová, Lenka

Author

Vosátka, Miroslav

Author

Hijri, Mohamed

Publication

Frontiers in Plant Science

Volume

14

Issue

Pages

Date

2023-08-31

Series

Series Title

Series Text

Journal Abbr

Front. Plant Sci.

Language

English

DOI

10.3389/fpls.2023.1219836

ISSN

1664-462X

Short Title

URL

https://www.frontiersin.org/journals/plant-science/articles/10.3389/fpls.2023.1219836/full

Accessed

3/24/2025, 4:10:49 PM

Archive

Loc. in Archive

Library Catalog

Frontiers

Seznam
poznámek

Připojený
obsah

120

Zotero Settings

General

Sync

Export

Cite

Advanced

Style Manager

Title	Updated
American Chemical Society	11/13/2022
American Medical Association 11th edition	8/26/2025
American Political Science Association	3/16/2024
American Psychological Association 7th edition	1/22/2025
American Sociological Association 6th/7th edition	6/30/2025
Chicago Manual of Style 18th edition (author-date)	9/7/2025
Chicago Manual of Style 18th edition (notes and bibliography)	9/7/2025
Chicago Manual of Style 18th edition (shortened notes and bibliogra...	9/7/2025

[Get additional styles...](#)

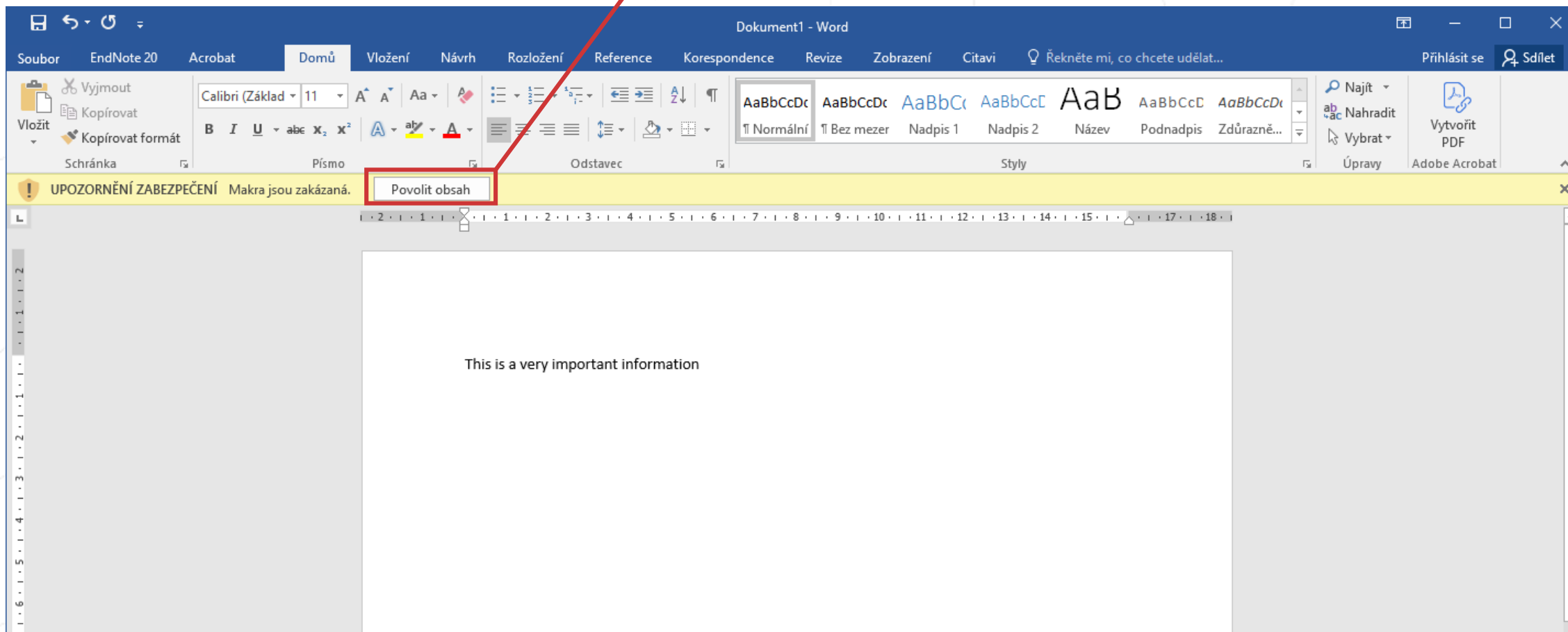
Citation Options

☒ Include URLs of paper articles in references

When this option is disabled, Zotero includes URLs when citing journal, magazine, and newspaper articles only if the article does not have a page range specified.

Přidání dalšího
citačního stylu

Nutnost povolit makra
u starších verzí

Dokument1 - Word

Soubor EndNote 20 Acrobat Zotero Domů Vložení Návrh Rozložení Reference Korespondence Revize Zobrazení Citavi Řekněte mi, co chcete udělat... Přihlásit se Sdílet

Add/Edit Citation Add/Edit Bibliography Insert Note Refresh Unlink Citations Zotero

Generating bibliography in the required format

Zotero - Document Preferences

This is

Citation Style:

- Elsevier - Harvard (with titles)
- IEEE
- ISO-690 (author-date, Čeština)
- ISO-690 (author-date, English)**
- ISO-690 (numeric, brackets, Čeština)
- ISO-690 (numeric, English)
- Modern Humanities Research Association 4th edition (notes)
- Modern Language Association 9th edition (in-text citations)
- Nature

Manage Styles...

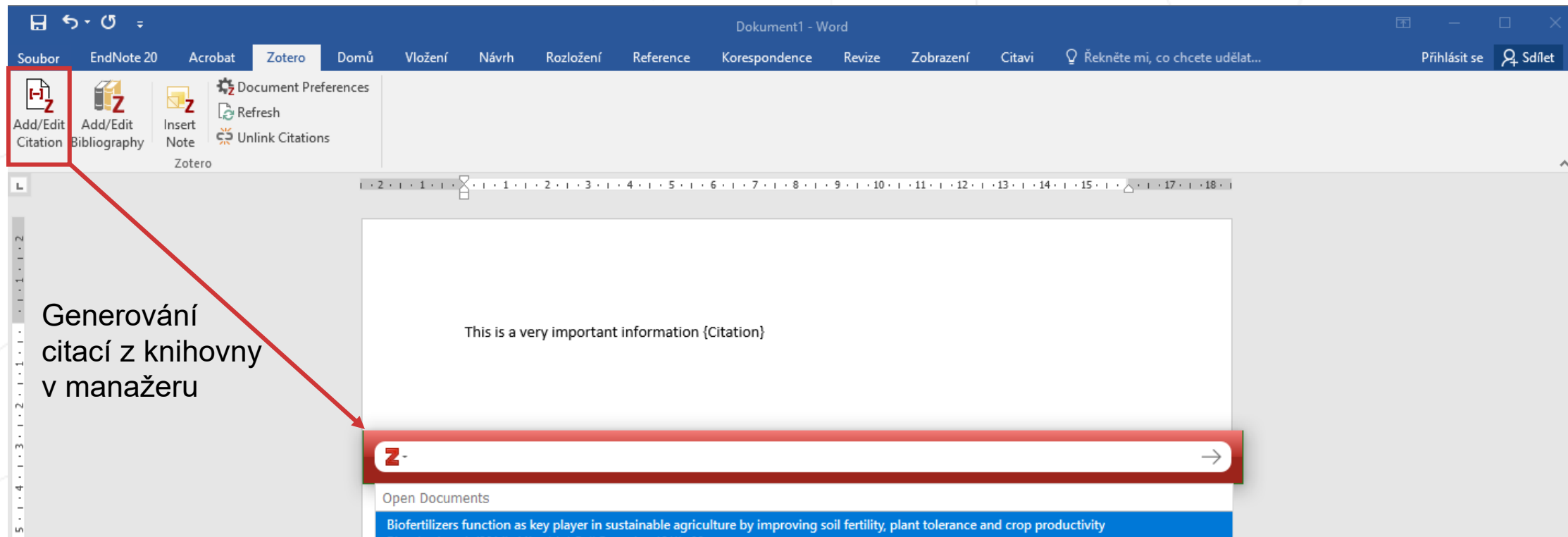
Language: English (US)

☒ Automatically update citations

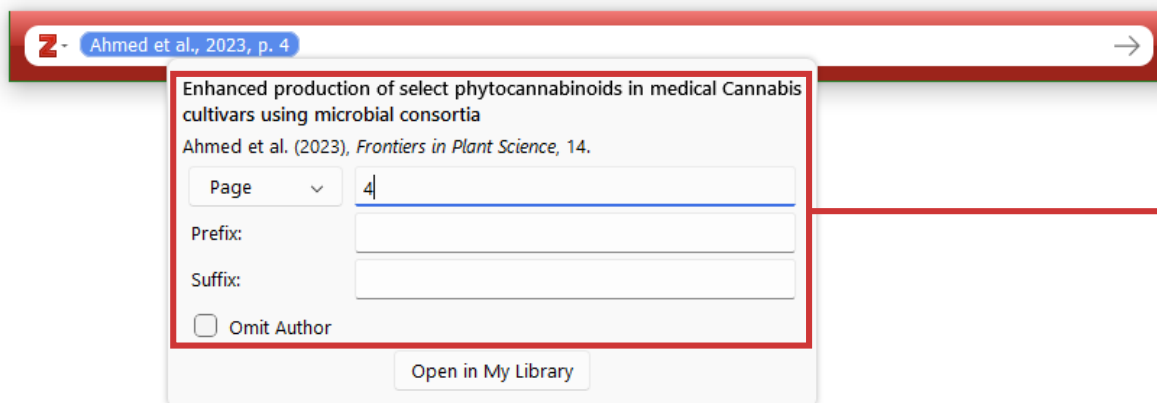
Disabling updates can speed up citation insertion in large documents. Click Refresh to update citations manually.

> Advanced Options

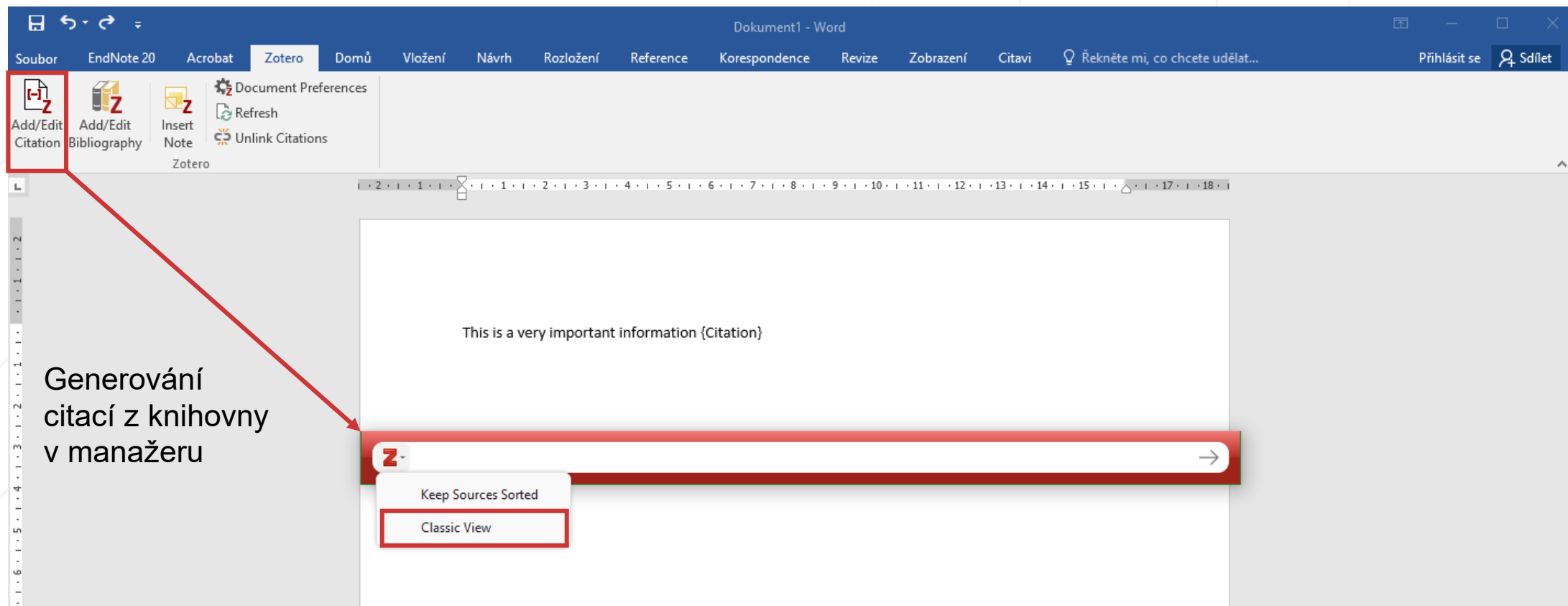
OK Cancel

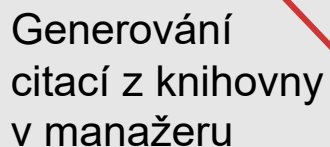

Generování
citací z knihovny
v manažeru

Možnost citace specifické části dokumentu
(strany) či vyjmutí autora jména z citace.

Vyjmoutí jména
autora z citace

Citování více zdrojů
k jedné informaci

Automatická oprava, pokud byly změny provedeny v detailech zdroje v citačním manažeru

The screenshot shows the Microsoft Word interface with the Zotero ribbon active. The ribbon includes buttons for 'Add/Edit Citation', 'Add/Edit Bibliography', 'Insert Note', 'Document Preferences', 'Refresh', and 'Unlink Citations'. A red box highlights the 'Refresh' button. Another red box highlights a list of references in the document body. A red arrow points from the 'Refresh' button to the list of references.

This is a very important information (Ahmed et al., 2023) and also this is important (Gwinn et al., 2023; Mahmoud et al., 2023; McPartland, 1996) and this (Gorelick & Bernstein, 2017; Kusari et al., 2013; Lehmann & Joseph, 2024).

Ahmed, B., Beneš, F., Hajšlová, J., Fišarová, L., Vosátka, M., & Hijri, M. (2023). Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia. *Frontiers in Plant Science*, 14. <https://doi.org/10.3389/fpls.2023.1219836>

Gorelick, J., & Bernstein, N. (2017). Chemical and Physical Elicitation for Enhanced Cannabinoid Production in Cannabis. In S. Chandra, H. Lata, & M. A. ElSohly (Eds.), *Cannabis sativa L. - Botany and Biotechnology* (pp. 439–456). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-54564-6_21

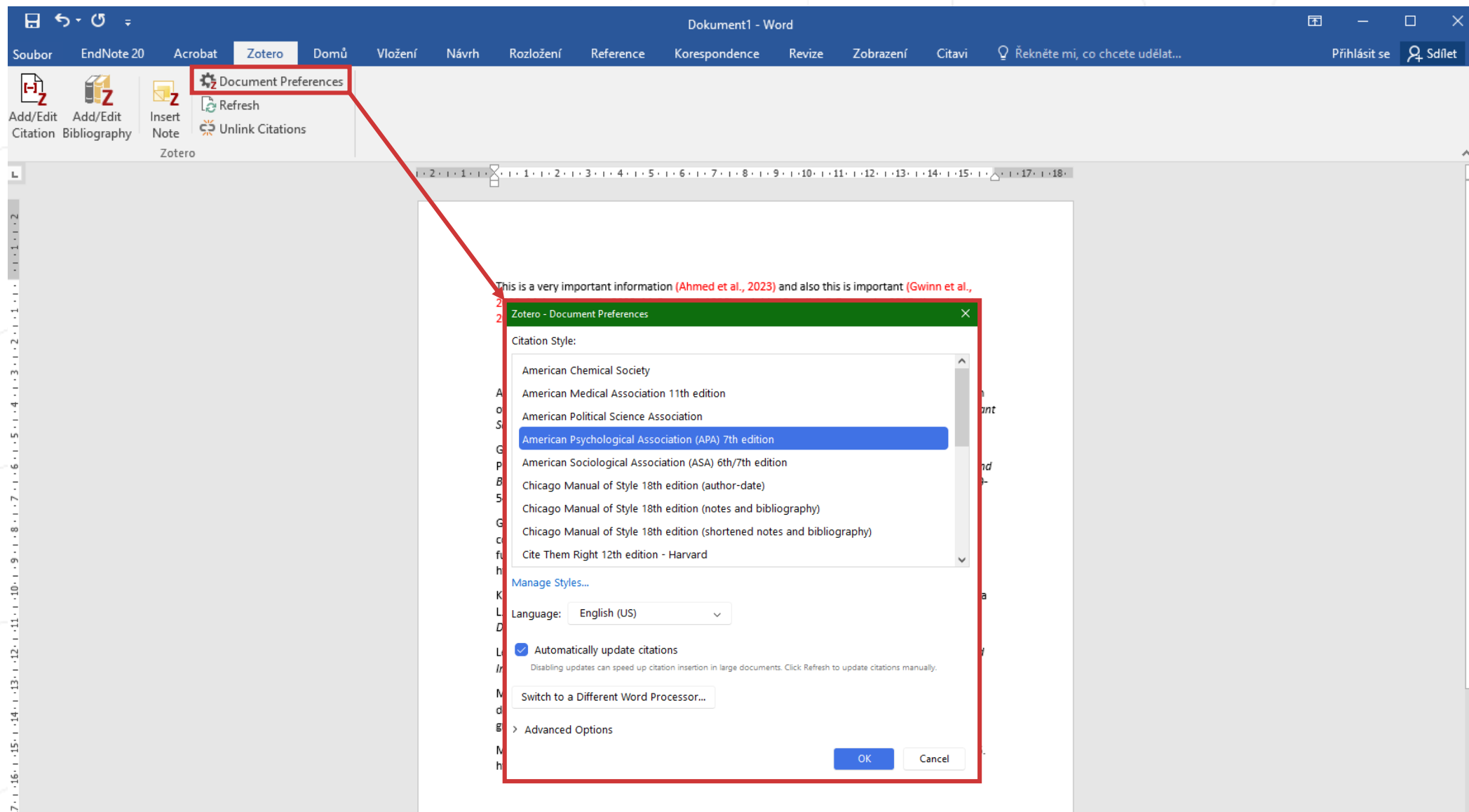
Gwinn, K. D., Leung, M. C. K., Stephens, A. B., & Punja, Z. K. (2023). Fungal and mycotoxin contaminants in cannabis and hemp flowers: Implications for consumer health and directions for further research. *Frontiers in Microbiology*, 14, 1278189. <https://doi.org/10.3389/fmicb.2023.1278189>

Kusari, P., Kusari, S., Spiteller, M., & Kayser, O. (2013). Endophytic fungi harbored in Cannabis sativa L.: Diversity and potential as biocontrol agents against host plant-specific phytopathogens. *Fungal Diversity*, 60(1), 137–151. <https://doi.org/10.1007/s13225-012-0216-3>

Lehmann, J., & Joseph, S. (2024). *Biochar for Environmental Management: Science, Technology and Implementation*. Taylor & Francis.

Mahmoud, M., BenRejeb, I., Punja, Z. K., Buirs, L., & Jabaji, S. (2023). Understanding bud rot development, caused by *Botrytis cinerea*, on cannabis (*Cannabis sativa* L.) plants grown under greenhouse conditions. *Botany*, 101(7), 200–231. <https://doi.org/10.1139/cjb-2022-0139>

McPartland, J. M. (1996). Cannabis pests. *Journal of the International Hemp Association*, 3(2), 52–55. <https://druglibrary.org/olsen/hemp/IHA/iha03201.html>

V kopii dokumentu lze odpojit citační manažer pro eliminaci systémových chyb při přeposílání mezi více osobami

The screenshot shows the Microsoft Word interface with the Zotero ribbon active. The ribbon includes buttons for 'Add/Edit Citation', 'Add/Edit Bibliography', 'Insert Note', 'Document Preferences', 'Refresh', and 'Unlink Citations'. The 'Unlink Citations' button is highlighted with a red box. A red arrow points from the text 'V kopii dokumentu lze odpojit citační manažer...' to this button. The document content shows a paragraph with citations: 'This is a very important information (Ahmed et al., 2023) and also this is important (Gwinn et al., 2023; Mahmoud et al., 2023; McPartland, 1996) and this (Gorelick & Bernstein, 2017; Kusari et al., 2013; Lehmann & Joseph, 2024).'. Below this is a list of references. One reference, 'Gwinn, K. D., Leung, M. C. K., Stephens, A. B., & Punja, Z. K. (2023). Fungal and mycotoxin contaminants in cannabis and hemp flowers: Implications for consumer health and directions for further research. *Frontiers in Microbiology*, 14, 1278189. https://doi.org/10.3389/fmicb.2023.1278189', is highlighted with a red box. Within this reference, the word 'cinerea' is highlighted with a red box. A red arrow points from the text 'Chyba vygenerovaná vlivem chyby v metadatech' to this red box.

Unlink Citations

This is a very important information (Ahmed et al., 2023) and also this is important (Gwinn et al., 2023; Mahmoud et al., 2023; McPartland, 1996) and this (Gorelick & Bernstein, 2017; Kusari et al., 2013; Lehmann & Joseph, 2024).

Ahmed, B., Beneš, F., Hajšlová, J., Fišarová, L., Vosátka, M., & Hijri, M. (2023). Enhanced production of select phytocannabinoids in medical Cannabis cultivars using microbial consortia. *Frontiers in Plant Science*, 14. https://doi.org/10.3389/fpls.2023.1219836

Gorelick, J., & Bernstein, N. (2017). Chemical and Physical Elicitation for Enhanced Cannabinoid Production in Cannabis. In S. Chandra, H. Lata, & M. A. ElSohly (Eds.), *Cannabis sativa L. - Botany and Biotechnology* (pp. 439–456). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-54564-6_21

Gwinn, K. D., Leung, M. C. K., Stephens, A. B., & Punja, Z. K. (2023). Fungal and mycotoxin contaminants in cannabis and hemp flowers: Implications for consumer health and directions for further research. *Frontiers in Microbiology*, 14, 1278189. https://doi.org/10.3389/fmicb.2023.1278189

Kusari, P., Kusari, S., Spittler, M., & Kayser, O. (2013). Endophytic fungi harbored in Cannabis sativa L.: Diversity and potential as biocontrol agents against host plant-specific phytopathogens. *Fungal Diversity*, 60(1), 137–151. https://doi.org/10.1007/s13225-012-0216-3

Lehmann, J., & Joseph, S. (2024). *Biochar for Environmental Management: Science, Technology and Implementation*. Taylor & Francis.

Mahmoud, M., BenRejeb, I., Punja, Z. K., Buirs, L., & Jabaji, S. (2023). Understanding bud rot development, caused by *Botrytis cinerea*, on cannabis (*Cannabis sativa* L.) plants grown under greenhouse conditions. *Botany*, 101(7), 200–231. https://doi.org/10.1139/cjb-2022-0139

McPartland, J. M. (1996). Cannabis pests. *Journal of the International Hemp Association*, 3(2), 52–55. https://druglibrary.org/olsen/hemp/IHA/iha03201.html